NÁTTÚRUSTOFA VESTFJARÐA

Aðalstræti 12
415 Bolungarvík
nave@nave.is

Fornleifaskráning

Viðbótar fornleifaskráning í landi Gilsstaða og Geirmundarstaða vegna fyrirhugaðrar Kvíslartunguvirkjunar

Atli Rúnarsson

Maí 2025

NV nr. 13-25

NÁTTÚRUSTOFA VESTFJARÐA		**Dagsetning Mán/ár:** Maí 2025
Skýrsla nr: NV nr. 13-25	**Verknúmer:** 641	**Dreifing:** ☐ **Opin** ☐ **Lokuð til:** ☒ **Háð leyfi verkkaupa**
Upplag:	**Verkstig:** Loka	
Heiti skýrslu: Viðbótar fornleifaskráning í landi Gilsstaða og Geirmundarstaða vegna fyrirhugaðrar Kvíslartunguvirkjunar		**Unnið fyrir:** Verkís
Höfundur: Atli Rúnarsson		**Verkefnastjóri:** Kristín Sylvía Ragnarsdóttir
Undirskrift verkefnastjóra: KSR		**Yfirfarið af:** KSR

ÚTDRÁTTUR

Fornleifaskráning vegna fyrirhugaðra vegbóta í landi Gilsstaða og Geirmundarstaða í Selárdal í Strandabyggð vegna Kvíslartunguvirkjunar. Alls voru 35 minjar skráðar.

EFNISYFIRLIT

1. Inngangur 4
2. Skráningarsvæðið 4
3. Aðferðafræði 4
   3.1 Tilgangur fornleifaskráningar 4
   3.2 Skráning fornleifa 6
4. Saga Gilsstaða 6
5. Saga Geirmundarstaða 7
6. Heimildaskrá 8
7. Fornleifaskrá 9
   7.1 Gilsstaðir 9
   7.2 Geirmundarstaðir 34
8. Niðurstöður 45
9. Kort 46

1. INNGANGUR

Að beiðni Sigmars Steingrímssonar hjá Verkís gerði fornleifadeild Náttúrustofu Vestfjarða viðbótar fornleifaskráningu í landi Gilsstaða og Geirmundarstaða í Selárdal vegna vegbóta og vegagerðar vegna fyrirhugaðrar Kvíslartunguvirkjunar. Áður var gerð fornleifaskráning vegna virkjunarinnar árið 2023.[1]

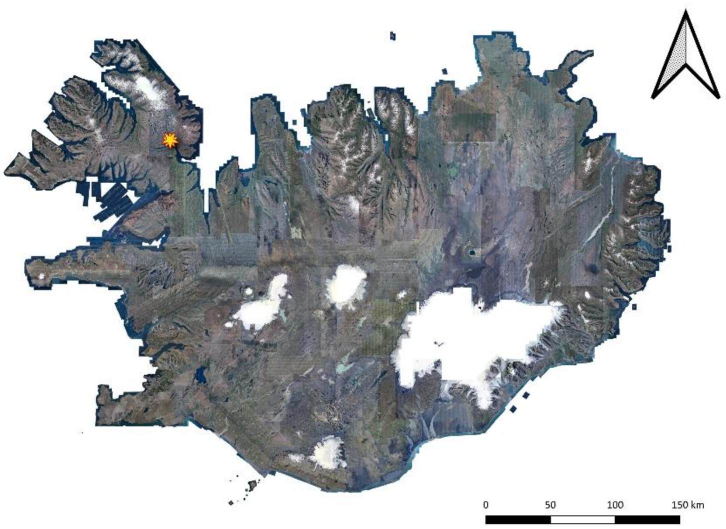

Mynd 1. Staðsetning skráningarsvæðisins er merkt með gulri stjörnu.

Skráningarsvæðið er á láglendi Selárdals og fór vettvangsrannsókn fram þann 14.5.2025 og var framkvæmd af Atla Rúnarssyni, fornleifafræðingi hjá Náttúrustofu Vestfjarða, og sá hann einnig um skýrslu- og kortagerð.

2. SKRÁNINGARSVÆÐIÐ

Skráningarsvæðið nær yfir jarðir Gilsstaða og Geirmundarstaða í Selárdal í Strandabyggð. Vegbæturnar og vegagerðin fer fram á um 4km kafla sem nær frá bæjarstæði Geirmundarstaða norður að Þjóðbrókargili.

Samkvæmt stöðlum Minjastofnunar Íslands ber að skrá 100m sitt hvoru megin við miðlínu vegar.

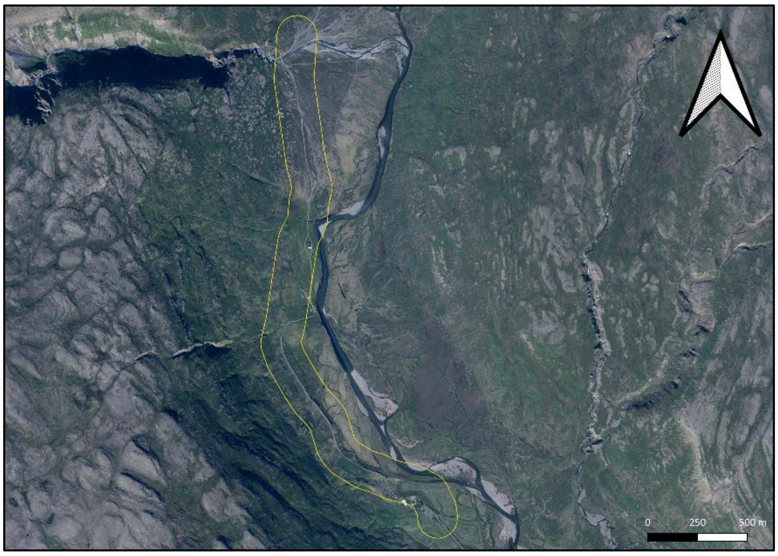

Mynd 2. Skráningarsvæðið er innan gulu línunnar.

3. AÐFERÐAFRÆÐI

Aðferðafræði rannsóknarinnar byggir fyrst og fremst á fornleifaskráningu á vettvangi en að auki var farið yfir helstu heimildir jarðarinnar, s.s. örnefnaskrár, túnakort, jarðabækur og annað sem getur gefið vísbendingar um fornminjar. Notast var við Trimble Juno 5 uppmælingatæki og myndir teknar. Engin fornleifaskráning hafði farið fram áður á svæðinu.

3.1 Tilgangur fornleifaskráningar

Allir skráðir minjastaðir voru skráðir og voru teknir staðsetningarpunktar á hverjum stað með Trimble Juno 5 uppmælitæki. Minjastöðunum var lýst og ljósmyndir teknar af hverjum stað.

[1] Sjá: Atli Rúnarsson, 2023

Í lögum um menningarminjar nr. 80 29. júní 2012 segir að lögin eigi að tryggja eftir föngum verndun menningarsögulegra minja í eigin umhverfi og að íslenskum menningararfi verði skilað óspilltum til komandi kynslóða. Eins eiga lögin að auðvelda aðgang að minjunum, kynna þær þjóðinni og greiða fyrir rannsóknum. Þá er fornleifaskráning bundin skipulagsgerð skv. lögunum, en í 16. gr. segir:

> Skylt er að fornleifaskráning fari fram áður en gengið er frá svæðisskipulagi, aðalskipulagi eða deiliskipulagi eða endurskoðun þess og skal sá sem ber ábyrgð á skipulagsgerð í samræmi við skipulagslög standa straum af kostnaði við skráninguna.

Í 3. grein laganna eru fornleifar skilgreindar sem:

> Fornleifar teljast hvers kyns mannvistarleifar, á landi, í jörðu, í jökli, sjó eða vatni, sem menn hafa gert eða mannaverk eru á og eru 100 ára og eldri, svo sem:
>
> búsetulandslag, skrúðgarðar og kirkjugarðar, byggðaleifar, bæjarstæði og bæjarleifar ásamt tilheyrandi leifum mannvirkja og öskuhauga, húsaleifar hvers kyns, svo sem leifar kirkna, bænhúsa, klaustra, þingstaða og búða, leifar af verbúðum, naustum og verslunarstöðum og byggðaleifar í hellum og skútum, vinnustaðir þar sem aflað var fanga, svo sem leifar af seljum, verstöðvum, bólum, mógröfum, kolagröfum og rauðablæstri, tún- og akurgerði, leifar rétta, áveitumannvirki og aðrar ræktunarminjar, svo og leifar eftir veiðar til sjávar og sveita, vegir og götur, leifar af stíflum, leifar af brúm og öðrum samgöngumannvirkjum, vöð, varir, leifar hafnarmannvirkja og bátalægi, slippir, ferjustaðir, kláfar, vörður og önnur vega- og siglingamerki ásamt kennileitum þeirra, virki og skansar og leifar af öðrum varnarmannvirkjum, þingstaðir, meintir hörgar, hof og vé, brunnar, uppsprettur, álagablettir og aðrir staðir og kennileiti sem tengjast siðum, venjum, þjóðtrú eða þjóðsagnahefð, áletranir, myndir eða önnur verksummerki af manna völdum í hellum eða skútum, á klettum, klöppum eða jarðföstum steinum og minningarmörk í kirkjugörðum, haugar, dysjar og aðrir greftrunarstaðir úr heiðnum eða kristnum sið, skipsflök eða hlutar þeirra.
>
> Fornminjar njóta friðunar nema annað sé ákveðið af Minjastofnun Íslands.

Í 21. grein laga um menningarminjar segir:

> fornleifum, sbr. 3. mgr. 3. gr., jafnt þeim sem eru friðlýstar sem þjóðminjar og þeim sem njóta friðunar í krafti aldurs, má enginn, hvorki landeigandi, ábúandi, framkvæmdaraðili né nokkur annar, spilla, granda eða breyta, hylja, laga, aflaga eða flytja úr stað nema með leyfi Minjastofnunar Íslands.

Þetta á við um allar fornleifar, óháð sérstakri friðlýsingu. Friðhelgi fornleifa er ekki háð því að þær séu þekktar eða hafi verið skráðar. Sú skylda hvílir á sveitarfélögum eða framkvæmdaaðilum að gera Minjavernd ríkisins viðvart ef fyrirsjáanlegt er að minjar spillist vegna hvers konar framkvæmda eða breyttrar landnotkunar (sjá 12.gr.).

> Ef fornminjar sem áður voru ókunnar finnast við framkvæmd verks skal sá sem fyrir því stendur stöðva framkvæmd án tafar. Skal Minjastofnun Íslands láta framkvæma vettvangskönnun umsvifalaust svo skera megi úr um eðli og umfang fundarins. Stofnuninni er skylt að ákveða svo fljótt sem auðið er hvort verki megi fram halda og með hvaða skilmálum. Óheimilt er að halda framkvæmdum áfram nema með skriflegu leyfi Minjastofnunar Íslands (24 gr.).

Eitt af markmiðum fornleifaskráningar er að koma í veg fyrir að minjar verði fyrir skemmdum af gáleysi eða nauðsynjalausu. Fornleifaskráning nýtist við minjavörslu þegar ákveða á verndun á einstökum minjastöðum. Eins kemur hún að miklum notum vegna fyrirhugaðra framkvæmda.

Þá er hægt að taka tillit til minjanna við skipulagsgerð og nýta þær í rannsókna eða kynningarskyni. Með fornleifaskráningu má einnig stórlega minnka líkur á að fornleifar komi óvænt í ljós við framkvæmdir sem gæti leitt til tafa á viðkomandi verki.

3.2 Skráning fornleifa

Verkefnanúmeri er úthlutað af Minjastofnun Íslands og svæðið hefur verið merkt inn á vefsjá Minjastofnunar og skýrsla skráð þar sem og minjar sem mældar voru upp. Verkefnið fékk númerið 3432 og þar á eftir eru hlaupandanúmer rannsóknarinnar, dæmi: *3432-001.*

4. SAGA GILSSTAÐA

Minnst var á Gilsstaði í Steingrímsfirði í Hítardalsbók frá 1367, en hún var máldagi Þorlákskirkju á Skeggjastöðum á Ströndum.[2] Næst var minnst á Gilsstaði í máldaga Maríukirkju á Stað í Steingrímsfirði frá 1397[3] og einnig var minnst á þá í álits og skoðunargerð um áskilnað milli Staðarkirkju í Steingrímsfirði og Guðmundar Loptssonar út af Selárdal frá 1513.[4] Næst var minnst á Gilsstaði í áreiðar og skoðunargerð um þrætuland og landamerki á Selárdal milli Bólsstaðar og Staðar í Steingrímsfirði frá 1520 og þar var sagt að kirkjan ætti Selárdal allan til ummerkja til móts við Bólsstaði og Gilsstaði.[5] Í Gíslamáldaga, sem skrifaður var í kringum 1570, var sagt að kirkjan á Stað í Steingrímsfirði ætti Selárdal allan í móts við Gilsstaði og Kolstaði.[6]

Í Jarðabók Árna Magnússonar og Páls Vídalíns, sem gerð var fyrir svæðið 1709, var sagt að Gilsstaðir væru kirkjujörð frá Staðarkirkju í Steingrímsfirði. Jarðardýrleikinn var átta hundruðir og ábúandinn Bjarni Jónsson. Landskuldin hafði áður verið níu álnir, en fáum árum áður en bólan gekk[7] var hún ellefu álnir. Leigukúgildin voru áður fjögur en urðu þrjú eftir bóluna og greiddust leigur í smjöri heim til Staða. Kvikfénaður var þar tvær kýr, einn vetrungur, einn kálfur, tuttugu og átta ær, fimmtán lömb og tvö hross. Þar var talið að gætu fóðrast ein kýr, tíu ær, sex lömb og einn hestur um vetur og ekki mikið meira um sumar. Heimilismen nvoru sex og þar af var Jón Jónsson, bróðir ábúendans, með barni sínu á sinn kost. Skógur var lítill til eldiviðar og varla til kolagerðar. Silungsveiði hafði áður verið í Selá en var talin erfið og varla ómaksverð. Tún var bæði lítið og slæmt, engjar mjög litlar og skemmdust tún, engjar og hagar oft af aurlækjum. Hætt var fyrir fé af lækjum á vori og í leysingum. Stórviðrasamt var af einni átt og mjög vetrarhart af fannlögum.[8]

Í jarðatali Johnsen frá 1847 var sagt að Gilsstaðir væru í Staðarkirkju eign, dýrleikinn var átta hundruðir, landskuldin 0.5, kúgildin 2 ½ og ábúendur voru einn leigjandi.[9]

1917 voru tún Gilsstaða um 2.2ha, þar af 1/5 slétt, og matjurtagarðar voru 513m^2.[10]

---

[2] Diplomatarium Islandicum - Íslenzkt fornbréfasafn 3. bindi, 1947-1950, bls. 230
[3] Diplomatarium Islandicum - Íslenzkt fornbréfasafn 4. bindi, 1947-1950, bls. 130
[4] Diplomatarium Islandicum - Íslenzkt fornbréfasafn 8. bindi, 1947-1950, bls. 467-468
[5] Diplomatarium Islandicum - Íslenzkt fornbréfasafn 8. bindi, 1947-1950, bls. 745-746
[6] Diplomatarium Islandicum - Íslenzkt fornbréfasafn 15. bindi, 1947-1950, bls. 560-561
[7] Þar er átt við Stórubólu sem gekk um Ísland á árunum 1707-1709
[8] Árni Magnússon & Páll Vídalín, 1984, bls. 382-383
[9] J. Johnsen, 1847, bls. 215
[10] Túnakort – Gilsstaðatún, (1917)

5. SAGA GEIRMUNDARSTAÐA

Minnst var á Geirmundarstaði í Hítardalsbók frá 1367, en hún var máldagi Þorlákskirkju á Skeggjastöðum á Ströndum,[11] og í máldaga Maríkirkju á Stað árið 1397.[12] Næst var minnst á Geirmundarstaði í landamerkjaskrá milli Bólstaðar og Staðarjarða í Selárdal frá 1520. Þar var sagt frá því að þeir menn sem kvittuðu undir landamerkjaskrána hafi riðið um svæðið í leit að svokölluðu Kópastaðagili. Þeir munu hafa leitað að mögulegum stað þar sem bærinn sem gilið var kennt við gæti hafa staðið en fundu ekkert nema við það gil sem var gegnt Geirmundarstöðum. Þar voru margar gamlar tóftir og komu þeir sér saman um að þar hafi einhverntíman verið bær.[13] Næst var minnst á Geirmundarstaði í Gíslamáldaga frá 1570 og þar var sagt að jörðin væri í eigu kirkjunar á Stað og að hún væri leigð fyrir fjögur ærgildi.[14]

Í Jarðabók Árna Magnússonar og Páls Vídalíns, sem gerð var fyrir svæðið árið 1709, var sagt að jörðin væri kirkjujörð frá Stað í Steingrímsfirði. Jarðardýrleiki var tólf hundruðir en jörðin lá í eyði árið sem jarðabókin var gerð. Landskuldin hafði verið áttatíu álnir frá því að menn mundu þar til jörðin fór í eyði, leigukúgildin höfðu áður verið fjögur en höfðu undandfarin ár lækkað niður í þrjú. Leigur voru greiddar heim með smjöri. Rifhrís og skóg var hægt að nota til lítilsháttar eldiviðar en ekki til kolagerðar. Tún voru orðin mjög slæm og fauk sandur á þau. Hættur voru fyrir kvikfénað í leysingum og var mjög vetrarhart. Jörðin var að spillast af aurlækjum og jarðföll höfði oldið miklum skemmdum.[15]

Í Jarðatali Johnsen frá 1847 var sagt að Geirmundarstaðir væru Staðarkirkju eign, dýrleikinn var 12, landskuldin 0,20, kúgildi voru ekki skráð og ábúendur voru einn leigjandi.[16]

1917 voru tún Geirmundarstaða 3ha, þar af 1/5 sléttuð, og matjurtagarðar voru 553m^2.[17]

[11] Diplomatarium Islandicum - Íslenzkt fornbréfasafn 3. bindi, 1947-1950, bls. 230
[12] Diplomatarium Islandicum - Íslenzkt fornbréfasafn 4 bindi, 1947-1950, bls. 130
[13] Diplomatarium Islandicum - Íslenzkt fornbréfasafn 8. bindi, 1947-1950, bls. 745-746
[14] Diplomatarium Islandicum - Íslenzkt fornbréfasafn 15. bindi, 1947-1950, bls. 560-561
[15] Árni Magnússon & Páll Vídalín, 1984, bls. 383
[16] J. Johnsen, 1847, bls. 215
[17] Túnakort – Geirmundarstaðir, (1917)

6. HEIMILDASKRÁ

Árni Magnússon & Páll Vídalín. (1984). *Jarðabók Árna Magnússonar og Páls Vídalíns. Ísafjarðarsýsla & Strandasýsla* (B. VII). Reykjavík: Sögufélagið.

Atli Rúnarsson. (2023). *Fornleifaskráning í landi Gilsstaða vegna fyrirhugaðrar Kvíslartunguvirkunar.* Bolungarvík: Náttúrustofa Vestfjarða.

Diplomatarium Islandicum - Íslenzkt fornbréfasafn 1-16. bindi. (1947-1950). Reykjavík: Hið íslenzka bókmenntafélag.

J. Johnsen. (1847). *Jarðatal á Íslandi með brauðlýsingum, fólkstölu í hreppum og prestaköllum, ágripi úr búnaðartöflum 1835-1845, og skýrslum um sölu þjóðjarða á landinu.* Kaupmannahöfn: S. Trier.

Jón Árnason. (1961). *Íslenzkar þjóðsögur og ævintýri* (B. I). (Árni Böðvarsson og Bjarni Vilhjálmsson, Ritstj.) Reykjavík: Bókaútgáfan Þjóðsaga.

Manntal.is. (6. september 2023). Sótt frá https://manntal.is/leit/Kolbjarnarsta%C3%B0ir/1703,1816,1835,1840,1845,1850,1855,1860,1870,1880,1890,1901,1910,1920/1/1703

Örnefnasjá LMÍ. (Maí 2025). Sótt frá ornefnasja.lmi.is

Örnefnaskrá - Geirmundarstaðir. (án dags.). Reykjavík: Örnefnastofnun.

Örnefnaskrá - Kolbjarnarstaðir og Gilsstaðir. (án dags.). Reykjavík: Örnefnastofnun.

Örnefnaskrá - Kolbjarnarstaðir og Gilsstaðir. Athugasemdir og viðbætur. (án dags.). Reykjavík: Örnefnastofnun.

Óútgefnar heimildir

Túnakort – Geirmundarstaðir. (1917)

Túnakort – Gilsstaðatún. (1917)

Heimildamenn

Hjörtur Þór Þórsson – Ábúandi á Geirmundarstöðum

7. FORNLEIFASKRÁ

7.1 Gilsstaðir

Almennar upplýsingar			
Sýsla	**Sveitarfélag**	**Heiti jarðar**	**Heiti jarðar 1847**
Strandasýsla	Strandabyggð	Gilsstaðir	Gilsstaðir

Upplýsingar um skráningu			
Skrásetjari	**Dagsetning**	**Austur hnit ISN93**	**Norður hnit ISN93**
Atli Rúnarsson	14.5.2025	372289	593426

Upplýsingar um minjar			
Sérheiti	**Tegund**	**Hlutverk**	**Minjaheild**
Þjóðbrókargil	Frásögn	Tröll	Trú og hefðir

Auðkenni	**Tímabil**
3432-001	1550-1900
Vegghæð	**Veggjaþykkt**
Ástand	**Friðlýst**
Vel greinanleg	Nei
Horfin	***Horfin vegna***
Nei	
Hættumat	**Hættuorsök**
Engin hætta	

Ljósmynd / teikning

Mynd 3. Horft vestur inn Þjóðbrókargil.

Lýsing

„Skessan Þjóðbrók átti bústað í því gili er við hana er kennt síðan og kallað Þjóðbrókargil, það er vestanvert í Selárdal. […] Gissur hét húskarl á Stað er Þjóðbrók vildi fá til sín er hann var í fjárleit, en hann gaf engan kost á því nema því aðeins að hún útvegaði sér fimmtán ára gamlan hákarl, en gaf henni mánaðarfrest. Síðan fór hann til hennar og var hjá henni mánaðartíma; þótti henni hann of smávaxinn til að eiga svo stórfengilega konu sem hún var og togaði hann því mjög svo hann varð miklu hærri en áður. Síðan bjóst Þjóðbrók að heiman til þess að útvega hákarlinn. En er hún var burt farinn strauk Gissur frá híbýlum hennar og hélt heim til sín yfir skamman fjallveg. En er hann var kominn á svonefnar „Teigabrún“ fyrir ofan Staðarbæ sá hann hvar Þjóðbrók fór á eftir honum með hákarlskippu og æpti að honum: „Hákarlinn, Gissur, hákarlinn, Gissur, fimmtán ára gamall.“ En hann rann undan sem fætur toguðu unz hann náði til kirkju á Stað; braut hann upp kirkjuhurðina og tók í klukkustrenginn og hringdi. Barg það honum, því jafnan varð tröllunum hverft við klukknahljóðið. Skessa hvarf burt í það skipti, en jafnan sat hún um Gissur eftir það og leitaðist við að fá hefnt sín á honum og það vissu heimamenn; voru því hafðar gætur á honum og hann aldrei látinn einn vera. En einu sinni var hann að fjósaverkum og var þá enginn heimamanna hjá honum. Kom þangað Þjóðbrók, réðist á Gissur og rotaði hann loks á flórhellunni. Þjóðbrók á að hafa dagað uppi í Þjóðbrókargili.“

Ljósmynd / teikning

Umhverfi / staðhættir

Þjóðbrók á að vera klettur sem skagar út í Þjóðbrókargili.

Athugasemd

Utan framkvæmdarsvæðis

Heimildir

Jón Árnason, 1961, bls. 183

Almennar upplýsingar			
Sýsla	**Sveitarfélag**	**Heiti jarðar**	**Heiti jarðar 1847**
Strandasýsla	Strandabyggð	Gilsstaðir	Gilsstaðir
Upplýsingar um skráningu			
Skrásetjari	**Dagsetning**	**Austur hnit ISN93**	**Norður hnit ISN93**
Atli Rúnarsson	14.5.2025	372599	592793
Upplýsingar um minjar			
Sérheiti	**Tegund**	**Hlutverk**	**Minjaheild**
Kvíabali	Heimild	Kvíar	Búsetuminjar
Auðkenni	**Tímabil**	***Ljósmynd / teikning***	
3432-002	1550-1900		
Vegghæð	**Veggjaþykkt**		
Ástand	**Friðlýst**		
Sést ekki	Nei		
Horfin	***Horfin vegna***		
Já	Ekki vitað		
Hættumat	**Hættuorsök**		
Engin hætta			

Mynd 4. Horft NA yfir meinta staðsetning Kvíabala [3432-002].

Lýsing

Heimild um kvíar: „Fyrir neðan Neðrivanginn er langt barð, er liggur næstum því frá Þjóðbrókargili og heim að túni á Gilsstöðum. Stykkið frá því barði, upp að Neðrivanginum, heitir Kvíabali." Ekki sást til neinna ummerkja um kvíar og ekki víst að þær hafi nokkurntíman verið þar en næst í örnefnaskránni segir: „Heimst á honum við túngarðinn er lítill blettur með gamalli kvíatóft á, sem nú er kallaður Kvíaból."[3432-009]

Ljósmynd / teikning

Mynd 5. Horft SA yfir meinta staðsetningu Kvíabala [3432-002]

Umhverfi / staðhættir

Grasivaxið svæði neðan við melabarð. Vegslóði liggur frá malarveginum austan við tekið hnit.

Athugasemd

Heimildir

Örnefnaskrá - Kolbjarnarstaðir og Gilsstaðir

Almennar upplýsingar			
Sýsla	Sveitarfélag	Heiti jarðar	Heiti jarðar 1847
Strandasýsla	Strandabyggð	Gilsstaðir	Gilsstaðir
Upplýsingar um skráningu			
Skrásetjari	Dagsetning	Austur hnit ISN93	Norður hnit ISN93
Atli Rúnarsson	14.5.2025	372606	593044
Upplýsingar um minjar			
Sérheiti	Tegund	Hlutverk	Minjaheild
	Hleðsla	Óþekkt	Óskilgreind
Auðkenni	Tímabil	*Ljósmynd / teikning*	
3432-003	1550-1950		
Vegghæð	Veggjaþykkt		
Ástand	Friðlýst		
Vel greinanleg	Nei		
Horfin	*Horfin vegna*		
Nei			
Hættumat	Hættuorsök		
Engin hætta			

Mynd 6. Horft í A yfir hleðslur [3432-003]

Lýsing

Fjórar grjóthleðslur með óþekkt hlutverk. Allar mis háar og virka ekki mjög gamlar en lítið af lyngi og mosa farið að vaxa yfir þær. Önnur syðsta hleðslan er hæst, u.þ.b. 0.5m á hæð en hinar eru undir 0.3m.

Ljósmynd / teikning

Mynd 7. Horft í S yfir hleðslur [3432-003]

Umhverfi / staðhættir

Á mel, u.þ.b. 70m frá malarvegi og rétt austan við uppþornaðan árfarveg.

Athugasemd

Heimildir

Almennar upplýsingar			
Sýsla	**Sveitarfélag**	**Heiti jarðar**	**Heiti jarðar 1847**
Strandasýsla	Strandabyggð	Gilsstaðir	Gilsstaðir
Upplýsingar um skráningu			
Skrásetjari	**Dagsetning**	**Austur hnit ISN93**	**Norður hnit ISN93**
Atli Rúnarsson	14.5.2025	372581	592432
Upplýsingar um minjar			
Sérheiti	**Tegund**	**Hlutverk**	**Minjaheild**
Gilsstaðir	Hóll	Bæjarhóll	Búsetuminjar
Auðkenni	**Tímabil**	***Ljósmynd / teikning***	
3432-004	1550-1900		
Vegghæð	**Veggjaþykkt**		
Ástand	**Friðlýst**		
Vel greinanleg	Nei		
Horfin	***Horfin vegna***		
Nei			
Hættumat	**Hættuorsök**		
Hætta	Vegna ábúðar		

Mynd 8. Drónamynd tekin í NA af bæjarhól Gilsstaða [3432-004].

Lýsing

Bæjarhóll Gilsstaða. Um 3m hár og 70x136m af stærð. Er á honum hús sem virkar vel við haldið og frekar nýlegt. Það er heimagrafreitur á hólnum þar sem elsta gröfin er frá 1941 og sú yngsta frá 2020. Tóft [3432-005] og matjurtagarður [3432-006] eru á austanverðum hólnum.

Ljósmynd / teikning

Mynd 9. Horft í NV yfir bæjarhól Gilsstaða [3432-004].

Umhverfi / staðhættir

Grasivaxinn bæjarhóll Gilsstaða. Sléttuð tún í kring og Seláin rennur skammt austan við hólinn.

Athugasemd

Heimildir

Almennar upplýsingar			
Sýsla	**Sveitarfélag**	**Heiti jarðar**	**Heiti jarðar 1847**
Strandasýsla	Strandabyggð	Gilsstaðir	Gilsstaðir
Upplýsingar um skráningu			
Skrásetjari	**Dagsetning**	**Austur hnit ISN93**	**Norður hnit ISN93**
Atli Rúnarsson	14.5.2025	372598	592408
Upplýsingar um minjar			
Sérheiti	**Tegund**	**Hlutverk**	**Minjaheild**
	Tóft	Skemma	Búsetuminjar
Auðkenni	**Tímabil**	***Ljósmynd / teikning***	
3432-005	1550-1900		
Vegghæð	**Veggjaþykkt**		
0.1-0.6m	1m		
Ástand	**Friðlýst**		
Vel greinanleg	Nei		
Horfin	***Horfin vegna***		
Nei			
Hættumat	**Hættuorsök**		
Hætta	Vegna ábúðar		

Mynd 10. Uppmæling af tóft [3432-005] og matjurtagarði [3432-006].

Lýsing

Hálf niðurgrafin kartöflugeymsla. Tóftin virðist eingöngu vera úr torfi en ekki fannst fyrir neinu grjóti í henni. Inngangur á vesturhlið. Veggjahæð er frá 0.1 – 0.6m og veggjabreidd er að jafnaði um 1m. Stærð tóftarinnar er u.þ.b. 4x4m.

Ljósmynd / teikning

Mynd 11. Horft í A yfir tóft [3432-005]

Umhverfi / staðhættir

Á grasivöxnum bæjarhól Gilsstaða [3432-004], um 30m SA við íbúðarhús.

Athugasemd

Heimildir

Almennar upplýsingar			
Sýsla	Sveitarfélag	Heiti jarðar	Heiti jarðar 1847
Strandasýsla	Strandabyggð	Gilsstaðir	Gilsstaðir

Upplýsingar um skráningu			
Skrásetjari	Dagsetning	Austur hnit ISN93	Norður hnit ISN93
Atli Rúnarsson	14.5.2025	372599	592408

Upplýsingar um minjar			
Sérheiti	Tegund	Hlutverk	Minjaheild
	Jarðræktarsvæði	Matjurtagarður	Búsetuminjar

Auðkenni	Tímabil
3432-006	1550-1900
Vegghæð	Veggjaþykkt
Ástand	Friðlýst
Vel greinanleg	Nei
Horfin	*Horfin vegna*
Nei	
Hættumat	Hættuorsök
Hætta	Vegna ábúðar

Ljósmynd / teikning

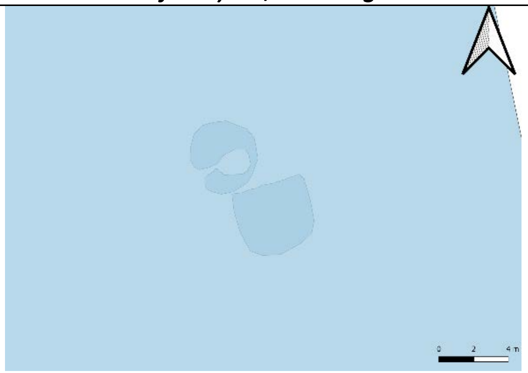

Mynd 12. Uppmæling af tóft [3432-005] og matjurtagarði [3432-006].

Lýsing

Sléttaður og smá upphækkaður matjurtagarður. Garðurinn er um 4x4m af stærð.

Ljósmynd / teikning

Mynd 13. Horft í NV yfir matjurtagarð [3432-006].

Umhverfi / staðhættir

Fast sunnan við tóft [3432-005].

Athugasemd

Heimildir

Almennar upplýsingar			
Sýsla	Sveitarfélag	Heiti jarðar	Heiti jarðar 1847
Strandasýsla	Strandabyggð	Gilsstaðir	Gilsstaðir
Upplýsingar um skráningu			
Skrásetjari	Dagsetning	Austur hnit ISN93	Norður hnit ISN93
Atli Rúnarsson	14.5.2025	372481	592498
Upplýsingar um minjar			
Sérheiti	Tegund	Hlutverk	Minjaheild
	Garðlag	Vörslugarður	Búsetuminjar
Auðkenni	Tímabil	*Ljósmynd / teikning*	
3432-007	1550-1900		
Vegghæð	Veggjaþykkt		
0.3-1.2m	1.1m		
Ástand	Friðlýst		
Vel greinanleg	Nei		
Horfin	*Horfin vegna*		
Nei			
Hættumat	Hættuorsök		
Engin hætta			

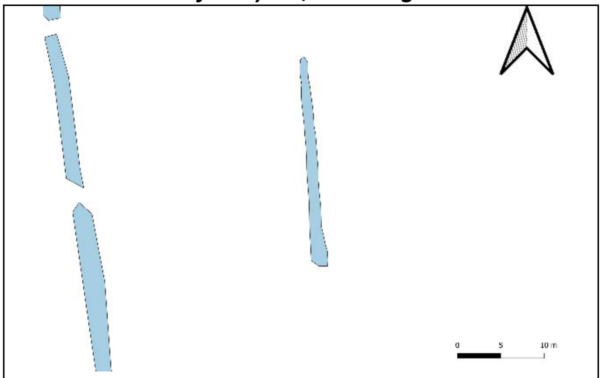

Mynd 14. Uppmæling af garðlagi [3432-007].

Lýsing

Líklegur vörslugarður. Hlaðinn úr torfi og er um 24m langur. Norður endi stoppar við skurð og garðlagið heldur ekki áfram handan hans. Veggjahæð er frá 0.3 – 1.2m og veggjabreidd er að jafnaði um 1.1m.

Ljósmynd / teikning

Mynd 15. Horft N eftir garðlagi [3432-007].

Umhverfi / staðhættir

Garðlagið er umlukið skurðum í NV horni heimatúns Gilsstaða.

Athugasemd

Heimildir

Almennar upplýsingar

Sýsla	Sveitarfélag	Heiti jarðar	Heiti jarðar 1847
Strandasýsla	Strandabyggð	Gilsstaðir	Gilsstaðir

Upplýsingar um skráningu

Skrásetjari	Dagsetning	Austur hnit ISN93	Norður hnit ISN93
Atli Rúnarsson	14.5.2025	372566	592562

Upplýsingar um minjar

Sérheiti	Tegund	Hlutverk	Minjaheild
Húshóll	Hóll	Óþekkt	Búsetuminjar

Auðkenni	Tímabil
3432-008	1550-1900

Vegghæð	Veggjaþykkt

Ástand	Friðlýst
Vel greinanleg	Nei

Horfin	*Horfin vegna*
Nei	

Hættumat	Hættuorsök
Engin hætta	

Ljósmynd / teikning

Mynd 16. Horft austur yfir Húshól [3432-008].

Lýsing

Húshóll, eins og nafnið gefur til kynna hefur að öllum líkindum staðið hús á honum. Hóllinn er um 1.5m hár og vel þýfður. Engar tóftir voru þó sjáanlegar á hólnum.

Ljósmynd / teikning

Mynd 17. Horft NNA yfir Húshól [3432-008].

Umhverfi / staðhættir

Grasivaxinn og þýfður hóll fast austan við veginn sem liggur N frá Gilsstöðum. Er alveg upp við girðingu og skurð.

Athugasemd

Ekki er minnst á Húshól í Örnefnaskrá en hann er merktur inn á Örnefnasjá LMÍ, skráður 8.5.2024.

Heimildir

Örnefnasjá LMÍ: ornefnasja.lmi.is

Almennar upplýsingar			
Sýsla	Sveitarfélag	Heiti jarðar	Heiti jarðar 1847
Strandasýsla	Strandabyggð	Gilsstaðir	Gilsstaðir
Upplýsingar um skráningu			
Skrásetjari	Dagsetning	Austur hnit ISN93	Norður hnit ISN93
Atli Rúnarsson	14.5.2025	372566	592603
Upplýsingar um minjar			
Sérheiti	Tegund	Hlutverk	Minjaheild
Kvíaból	Heimild	Kvíar	Búsetuminjar
Auðkenni	Tímabil	*Ljósmynd / teikning*	
3432-009	1550-1900		
Vegghæð	Veggjaþykkt		
Ástand	Friðlýst		
Sést ekki			
Horfin	*Horfin vegna*		
Já	Sléttað yfir		
Hættumat	Hættuorsök		
Engin hætta			

Mynd 18. Horft NA yfir Kvíaból [3432-009].

Lýsing

Í örnefnaskrá segir: „Heimst á honum við túngarðinn er lítill blettur með gamalli kvíatóft á, sem nú er kallaður Kvíaból.“
Kvíarnar eru horfnar en búið er að ryðja svæðið sem kvíarnar stóðu á.

Ljósmynd / teikning

Mynd 19. Horft austur yfir Kvíaból [3432-009].

Umhverfi / staðhættir

Kvíarnar hafa staðið um 30m norðan við rimlahlið sem er í N enda heimatúns Gilsstaða.

Athugasemd

Heimildir

Örnefnaskrá - Kolbjarnarstaðir og Gilsstaðir

Almennar upplýsingar

Sýsla	Sveitarfélag	Heiti jarðar	Heiti jarðar 1847
Strandasýsla	Strandabyggð	Gilsstaðir	Gilsstaðir

Upplýsingar um skráningu

Skrásetjari	Dagsetning	Austur hnit ISN93	Norður hnit ISN93
Atli Rúnarsson	14.5.2025	372509	592572

Upplýsingar um minjar

Sérheiti	Tegund	Hlutverk	Minjaheild
	Tóft	Óþekkt	Búsetuminjar

Auðkenni	Tímabil
3432-010	1550-1950
Vegghæð	**Veggjaþykkt**
0.3 – 1m	0.7m
Ástand	**Friðlýst**
Vel greinanleg	Nei
Horfin	***Horfin vegna***
Nei	
Hættumat	**Hættuorsök**
Engin hætta	

Ljósmynd / teikning

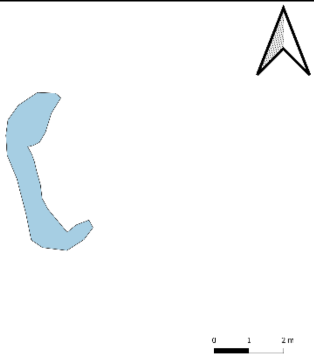

Mynd 20. Uppmæling af tóft [3432-010].

Lýsing

Lítil tóft með óþekkt hlutverk. Töluvert virðist vera hrunið innan í tóftina þannig ekki er ljóst hvort veggur hafi verið á austurhlið eða hvort hún hafi staðið opin. Stærðin er 4.5 x 1.8m, veggjahæð er 0.3 – 1m og veggjabreidd er að jafnaði um 0.7m.

Ljósmynd / teikning

Mynd 21. Horft vestur yfir tóft [3432-010].

Umhverfi / staðhættir

Töluvert af trjám vaxa í kringum tóftina sem er umlukin skurðum á alla vegu, um 40m vestan við rimahliðið á norðanverðu heimatúni Gilsstaða.

Athugasemd

Heimildir

Almennar upplýsingar			
Sýsla	Sveitarfélag	Heiti jarðar	Heiti jarðar 1847
Strandasýsla	Strandabyggð	Gilsstaðir	Gilsstaðir

Upplýsingar um skráningu			
Skrásetjari	Dagsetning	Austur hnit ISN93	Norður hnit ISN93
Atli Rúnarsson	14.5.2025	372459	592566

Upplýsingar um minjar			
Sérheiti	Tegund	Hlutverk	Minjaheild
	Hleðsla	Aðhald	Búsetuminjar
Auðkenni	Tímabil		
3432-011	1550-1950		
Vegghæð	Veggjaþykkt		
Ástand	Friðlýst		
Vel greinanleg	Nei		
Horfin	*Horfin vegna*		
Nei			
Hættumat	Hættuorsök		
Hætta	Vegna skógræktar		

Ljósmynd / teikning

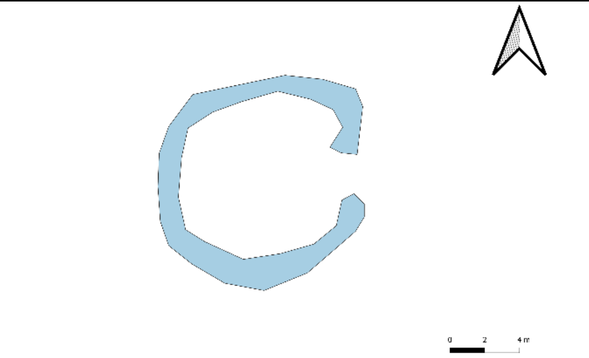

Mynd 22. Uppmæling af gerði [3432-011].

Lýsing

Torfhlaðið hringlótt gerði með inngang á austur hlið. Ekki er víst hvort hér sé um eiginleg fornleifar að ræða þar sem gerðið virkar betur á sig komið en minjarnar í kring. Töluverður trjá/hrísluvöxtur er innan gerðisins og jarðvegurinn vel blautur innan í því. Veggjahæð er frá 0.1 – 1.3m og veggjabreidd er að jafnaði um 1m.

Ljósmynd / teikning

Mynd 23. Horft í NV yfir gerði [3432-011].

Umhverfi / staðhættir

Fast norðan við heimatún Gilsstaða, um 50 vestan við tóft [3432-010].

Athugasemd

Heimildir

Almennar upplýsingar			
Sýsla	**Sveitarfélag**	**Heiti jarðar**	**Heiti jarðar 1847**
Strandasýsla	Strandabyggð	Gilsstaðir	Gilsstaðir

Upplýsingar um skráningu			
Skrásetjari	**Dagsetning**	**Austur hnit ISN93**	**Norður hnit ISN93**
Atli Rúnarsson	14.5.2024	372458	592544

Upplýsingar um minjar			
Sérheiti	**Tegund**	**Hlutverk**	**Minjaheild**
Frændagarður	Garðlag	Túngarður	Búsetuminjar

Auðkenni	**Tímabil**
3432-012	1550-1900
Vegghæð	**Veggjaþykkt**
0 – 1.2m	1
Ástand	**Friðlýst**
Vel greinanleg	Nei
Horfin	***Horfin vegna***
Nei	
Hættumat	**Hættuorsök**
Mikil hætta	Vegna vegagerðar

Ljósmynd / teikning

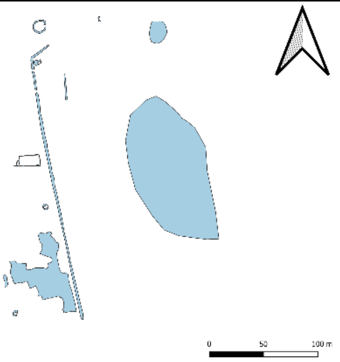

Mynd 24. Uppmæling af Frændagarði [3432-012].

Lýsing

Á Örnefnasjá LMÍ segir: „Synir Sigurðar og Núma Rósmundssonar léku sér þar í æsku. Af því var það kallað Frændagarður."
Frændagarður – túngarður sem liggur meðfram N og V hlið heimatúns Gilsstaða. Garðurinn er rofinn á köflum og girðing ofan á meiri hlutanum af honum. Veggjahæð er frá 0 – 1.2m og veggjabreidd er að jafnaði um 1m.
Búið er að grafa skurði meðfram nánast öllum garðinum og mögulega hefur eitthvað af garðinum horfið við það.

Ljósmynd / teikning

Mynd 25. Drónamynd tekin í S yfir Frændagarð [3432-012].

Umhverfi / staðhættir

Frændagarður umlykur N og V hlið heimatúns Gilsstaða.

Athugasemd

Heimildir

Örnefnasjá LMÍ: ornefnasja.lmi.is

Almennar upplýsingar

Sýsla	Sveitarfélag	Heiti jarðar	Heiti jarðar 1847
Strandasýsla	Strandabyggð	Gilsstaðir	Gilsstaðir

Upplýsingar um skráningu

Skrásetjari	Dagsetning	Austur hnit ISN93	Norður hnit ISN93
Atli Rúnarsson	14.5.2025	372453	592532

Upplýsingar um minjar

Sérheiti	Tegund	Hlutverk	Minjaheild
	Tóft	Óþekkt	Búsetuminjar

Auðkenni	3432-013
Tímabil	1550-1900
Vegghæð	0.3 – 1m
Veggjaþykkt	0.7m
Ástand	Vel greinanleg
Friðlýst	Nei
Horfin	Nei
Horfin vegna	
Hættumat	Engin hætta
Hættuorsök	

Ljósmynd / teikning

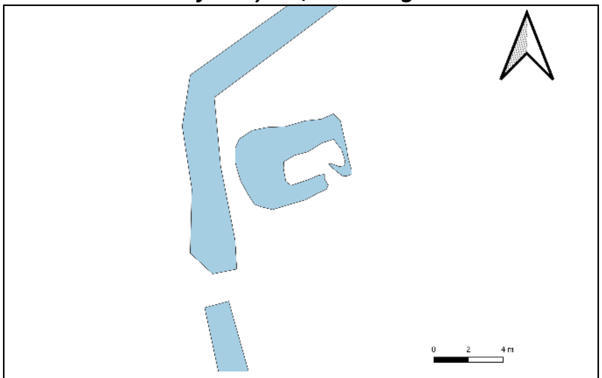

Mynd 26. Uppmæling af tóft [3432-013].

Lýsing

Tóft með óþekkt hlutverk. Inngangur á suður hlið, voldugur hornsteinn á vestanverðum inngangi. Tóftin er eitt hólf og töluvert er hrunið inn í hana og veggir farnir að síga. Veggjahæð er frá 0.3 – 1m og veggjabreidd er að jafnaði um 0.7m. Stærð er 6.3 x 4.5m.

Ljósmynd / teikning

Mynd 27. Horft í SA yfir tóft [3432-013].

Umhverfi / staðhættir

Við norðurhorn Frændagarðar [3432-012].

Athugasemd

Heimildir

Almennar upplýsingar			
Sýsla	**Sveitarfélag**	**Heiti jarðar**	**Heiti jarðar 1847**
Strandasýsla	Strandabyggð	Gilsstaðir	Gilsstaðir
Upplýsingar um skráningu			
Skrásetjari	**Dagsetning**	**Austur hnit ISN93**	**Norður hnit ISN93**
Atli Rúnarsson	14.5.2025	372445	592441
Upplýsingar um minjar			
Sérheiti	**Tegund**	**Hlutverk**	**Minjaheild**
Fanndalsgarður	Jarðræktarsvæði	Matjurtagarður	Búsetuminjar
Auðkenni	**Tímabil**	*Ljósmynd / teikning*	
3432-014	1550-1900		
Vegghæð	**Veggjaþykkt**		
0.1 – 0.4m	0.4m		
Ástand	**Friðlýst**		
Vel greinanleg	Nei		
Horfin	***Horfin vegna***		
Nei			
Hættumat	**Hættuorsök**		
Engin hætta			

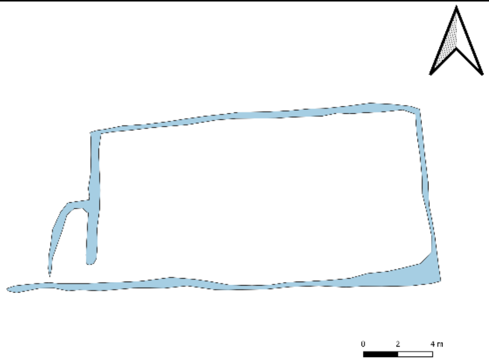

Mynd 28. Uppmæling af Fanndalsgarði [3432-014].

Lýsing

Á Örnefnasjá segir: „Kenndur við Tryggva Fanndal Rósmundsson (f.1923-d.1936). Lágir torfveggir, flatarmál ca. 10x20 metrar, er rétt fyrir ofan túngarðinn fyrir ofan bæinn.“ Matjurtagarður með hólfi á vestur hlið, hlaðið í kringum hann með torfi.

Ljósmynd / teikning

Mynd 29. Drónamynd tekin af Fanndalsgarði [3432-014].

Umhverfi / staðhættir

Í mólendinu um 100m vestan við íbúðarhús Gilsstaða. Rennur lækur undir matjurtagarðinn, fer undir hann vestan megin og kemur út í skurðinum austan við hann.

Athugasemd

Heimildir

Örnefnasjá LMÍ: ornefnasja.lmi.is

Almennar upplýsingar

Sýsla	Sveitarfélag	Heiti jarðar	Heiti jarðar 1847
Strandasýsla	Strandabyggð	Gilsstaðir	Gilsstaðir

Upplýsingar um skráningu

Skrásetjari	Dagsetning	Austur hnit ISN93	Norður hnit ISN93
Atli Rúnarsson	14.5.2025	372462	592397

Upplýsingar um minjar

Sérheiti	Tegund	Hlutverk	Minjaheild
	Tóft	Óþekkt	Búsetuminjar

Auðkenni	3432-015
Tímabil	1550-1900
Vegghæð	0.1 – 0.8m
Veggjaþykkt	0.4m
Ástand	Vel greinanleg
Friðlýst	Nei
Horfin	Nei
Horfin vegna	
Hættumat	Engin hætta
Hættuorsök	

Ljósmynd / teikning

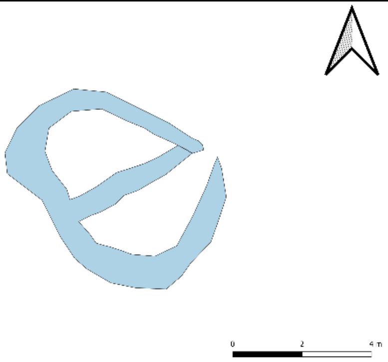

Mynd 30. Uppmæling á tóft [3432-015]

Lýsing

Tóft, mögulega móþurkkunarkofi. Norður hólfið situr töluvert hærra en það syðra. Mögulega er inngangur inn í suðurhólfið á austur hlið en enginn inngangur er sjáanlegur í nyðra hólfið. Veggjahæð er frá 0.1 – 0.8m og veggjabreidd er að jafnaði um 0.4m.

Ljósmynd / teikning

Mynd 31. Horft í SV yfir tóft [3432-015].

Umhverfi / staðhættir

Í mólendinu vestan við heimatún Gilsstaða, um 30m sunnan við Fanndalsgarð [3432-014].

Athugasemd

Heimildir

Almennar upplýsingar

Sýsla	Sveitarfélag	Heiti jarðar	Heiti jarðar 1847
Strandasýsla	Strandabyggð	Gilsstaðir	Gilsstaðir

Upplýsingar um skráningu

Skrásetjari	Dagsetning	Austur hnit ISN93	Norður hnit ISN93
Atli Rúnarsson	14.5.2025	372461	592349

Upplýsingar um minjar

Sérheiti	Tegund	Hlutverk	Minjaheild
	Náma	Mógrafir	Búsetuminjar

Auðkenni	Tímabil
3432-016	1550-1900
Vegghæð	**Veggjaþykkt**
Ástand	**Friðlýst**
Vel greinanleg	Nei
Horfin	***Horfin vegna***
Nei	
Hættumat	**Hættuorsök**
Mikil hætta	Vegna vegagerðar

Ljósmynd / teikning

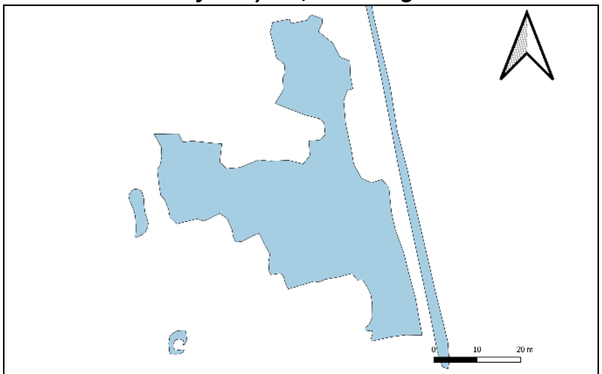

Mynd 32. Uppmæling af mógröfum [3432-016].

Lýsing

Í örnefnaskrá segir: „Fyrir utan Bæjarlæk og ofan götu er slétta, sem heitir Svíri. Upp frá henni er sléttur völlur, sem heitir Mómýri.“
Mógrafir, allt að 1.5m djúpar. Mesta lengd þeirra er u.þ.b. 75m og mesta breidd u.þ.b. 50m.

Ljósmynd / teikning

Mynd 33. Drónamynd af Mógrafarstykki [3432-016]. Tekin í SV.

Umhverfi / staðhættir

Um 100m VSV við SV-enda bæjarhóls Gilsstaða [3432-004], rétt utan við heimatúnið.

Athugasemd

Heimildir

Örnefnasjá LMÍ: ornefnasja.lmi.is

Almennar upplýsingar			
Sýsla	Sveitarfélag	Heiti jarðar	Heiti jarðar 1847
Strandasýsla	Strandabyggð	Gilsstaðir	Gilsstaðir
Upplýsingar um skráningu			
Skrásetjari	Dagsetning	Austur hnit ISN93	Norður hnit ISN93
Atli Rúnarsson	14.5.2025	372424	592329
Upplýsingar um minjar			
Sérheiti	Tegund	Hlutverk	Minjaheild
	Rutt svæði	Mógeymsla	Búsetuminjar
Auðkenni	Tímabil	*Ljósmynd / teikning*	
3432-017	1550-1900		
Vegghæð	Veggjaþykkt		
Ástand	Friðlýst		
Vel greinanleg	Nei		
Horfin	*Horfin vegna*		
Nei			
Hættumat	Hættuorsök		
Engin hætta			

Mynd 34. Horft í V yfir þurrkvöll [3432-017].

Lýsing

Þurrkvöllur rétt ofan við mógrafir [3432-016]. Ruddur og lítillega upphækkaður blettur í brekkunni, um 10x3m af stærð.

Ljósmynd / teikning

Mynd 35. Horft í N yfir þurrkvöll [3432-017].

Umhverfi / staðhættir

Fast austan við mógrafir [3432-016].

Athugasemd

Heimildir

Almennar upplýsingar			
Sýsla	Sveitarfélag	Heiti jarðar	Heiti jarðar 1847
Strandasýsla	Strandabyggð	Gilsstaðir	Gilsstaðir

Upplýsingar um skráningu			
Skrásetjari	Dagsetning	Austur hnit ISN93	Norður hnit ISN93
Atli Rúnarsson	14.5.2025	372432	592300

Upplýsingar um minjar			
Sérheiti	Tegund	Hlutverk	Minjaheild
	Tóft	Óþekkt	Búsetuminjar

Auðkenni	Tímabil
3432-018	1550-1900
Vegghæð	Veggjaþykkt
0 – 0.3m	0.4m
Ástand	Friðlýst
Greinanleg	Nei
Horfin	*Horfin vegna*
Nei	
Hættumat	Hættuorsök
Engin hætta	

Ljósmynd / teikning

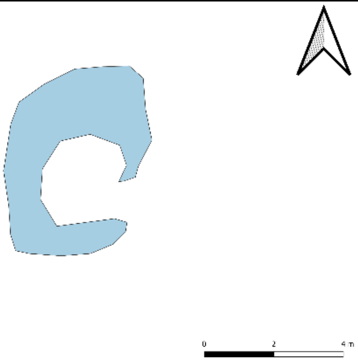

Mynd 36. Uppmæling af tóft [3432-018].

Lýsing

Tóft með óþekkt hlutverk. Tóftin er töluvert sigin með inngang á SA horni. Veggjahæð er frá 0 – 0.3m og veggjabreidd er að jafnaði, þar sem hún er greinanleg, um 0.4m

Ljósmynd / teikning

Mynd 37. Horft í SV yfir tóft [3432-018].

Umhverfi / staðhættir

Um 40m vestan við suðurenda mógrafa [3432-016].

Athugasemd

Heimildir

Almennar upplýsingar			
Sýsla	Sveitarfélag	Heiti jarðar	Heiti jarðar 1847
Strandasýsla	Strandabyggð	Gilsstaðir	Gilsstaðir
Upplýsingar um skráningu			
Skrásetjari	Dagsetning	Austur hnit ISN93	Norður hnit ISN93
Atli Rúnarsson	14.5.2025	372527	592233
Upplýsingar um minjar			
Sérheiti	Tegund	Hlutverk	Minjaheild
	Tóft	Fjárhús og hlaða	Búsetuminjar

Auðkenni	Tímabil
3432-019	1550-1900
Vegghæð	Veggjaþykkt
0 – 1m	1
Ástand	Friðlýst
Vel greinanleg	Nei
Horfin	*Horfin vegna*
Nei	
Hættumat	Hættuorsök
Engin hætta	

Ljósmynd / teikning

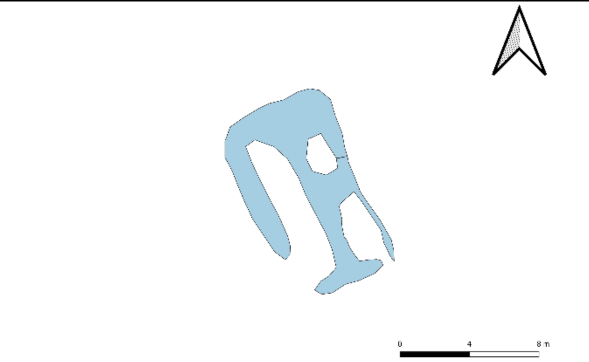

Mynd 38. Uppmæling af fjárhúsi og hlöðu [3432-019].

Lýsing

Fjárhús og hlaða úr torfi og grjóti. Þrjú hólf eru á tóftinni og eru tvö þeirra með inngang í suðri. Enginn sjáanlegur inngangur er í þriðja hólfið. Veggjahæð er frá 0 – 1m og veggjabreidd er að jafnaði um 1m.

Ljósmynd / teikning

Mynd 39. Horft í NV yfir fjárhús og hlöðu [3432-019].

Umhverfi / staðhættir

Efst á holti sem heitir Torfholt, um 200m sunnan við íbúðarhús Gilsstaða.

Athugasemd

Heimildir

Almennar upplýsingar			
Sýsla	**Sveitarfélag**	**Heiti jarðar**	**Heiti jarðar 1847**
Strandasýsla	Strandabyggð	Gilsstaðir	Gilsstaðir

Upplýsingar um skráningu			
Skrásetjari	**Dagsetning**	**Austur hnit ISN93**	**Norður hnit ISN93**
Atli Rúnarsson	14.5.2025	372544	592216

Upplýsingar um minjar			
Sérheiti	**Tegund**	**Hlutverk**	**Minjaheild**
Torfholt	Rutt svæði	Þurrkvöllur	Búsetuminjar
Auðkenni	**Tímabil**	***Ljósmynd / teikning***	
3432-020	1550-1900		
Vegghæð	**Veggjaþykkt**		
Ástand	**Friðlýst**		
Vel greinanleg	Nei		
Horfin	***Horfin vegna***		
Nei			
Hættumat	**Hættuorsök**		
Engin hætta			

Mynd 40. Horft NV yfir Torfholt [3432-020].

Lýsing

Í örnefnaskrá segir: „Fyrir utan túnið (innan garðs) er langt og mjótt holt, er Torfholt heitir. Upp af því er blaut mýri, sem heitir Torfholtsmýri.“

Í athugasemdir og viðbætur við örnefnaskrá segir: „Torf var tekið í Torfholtsmýri og þurrkað á Torfholti.“

Rutt svæði efst á Torfholti, um 9x5m að stærð.

Ljósmynd / teikning

Mynd 41. Horft V yfir Torfholt [3432-020].

Umhverfi / staðhættir

Efst á Torfholti, um 200m sunnan við íbúðarhús Gilsstaða.

Athugasemd

Heimildir

Örnefnaskrá - Kolbjarnarstaðir og Gilsstaðir.
Kolbjarnarstaðir og Gilsstaðir – Athugasemdir og viðbætur.

Almennar upplýsingar			
Sýsla	**Sveitarfélag**	**Heiti jarðar**	**Heiti jarðar 1847**
Strandasýsla	Strandabyggð	Gilsstaðir	Gilsstaðir
Upplýsingar um skráningu			
Skrásetjari	**Dagsetning**	**Austur hnit ISN93**	**Norður hnit ISN93**
Atli Rúnarsson	14.5.2025	372451	592183
Upplýsingar um minjar			
Sérheiti	**Tegund**	**Hlutverk**	**Minjaheild**
Torfholtsmýri	Náma	Torftökustaður	Búsetuminjar

Auðkenni	**Tímabil**
3432-021	1550-1900
Vegghæð	**Veggjaþykkt**
Ástand	**Friðlýst**
Sést ekki	
Horfin	***Horfin vegna***
Já	Sléttað yfir
Hættumat	**Hættuorsök**
Mikil hætta	Vegna vegagerðar

Ljósmynd / teikning

Mynd 42. Horft SV yfir Torfholtsmýri [3432-021].

Lýsing

Í örnefnaskrá segir: „Fyrir utan túnið (innan garðs) er langt og mjótt holt, er Torfholt heitir. Upp af því er blaut mýri, sem heitir Torfholtsmýri.“
Í athugasemdir og viðbætur við örnefnaskrá segir: „Torf var tekið í Torfholtsmýri og þurrkað á Torfholti.“
Búið er að framræsa mýrina með skurðum og gera slétt tún.

Ljósmynd / teikning

Mynd 43. Horft V yfir Torfholtsmýri [3432-021].

Umhverfi / staðhættir

Nú er þarna sléttuð, framræst tún. Fast vestan við Torfholt.

Athugasemd

Heimildir

Örnefnaskrá - Kolbjarnarstaðir og Gilsstaðir.
Kolbjarnarstaðir og Gilsstaðir – Athugasemdir og viðbætur.

Almennar upplýsingar			
Sýsla	**Sveitarfélag**	**Heiti jarðar**	**Heiti jarðar 1847**
Strandasýsla	Strandabyggð	Gilsstaðir	Gilsstaðir
Upplýsingar um skráningu			
Skrásetjari	**Dagsetning**	**Austur hnit ISN93**	**Norður hnit ISN93**
Atli Rúnarsson	14.5.2025		
Upplýsingar um minjar			
Sérheiti	**Tegund**	**Hlutverk**	**Minjaheild**
	Garðlag	Túngarður	Búsetuminjar

Auðkenni	**Tímabil**
3432-022	1550-1900
Vegghæð	**Veggjaþykkt**
0.2 – 0.5m	0.5m
Ástand	**Friðlýst**
Vel greinanleg	Nei
Horfin	***Horfin vegna***
Nei	
Hættumat	**Hættuorsök**
Hætta	Vegna vegagerðar

Ljósmynd / teikning

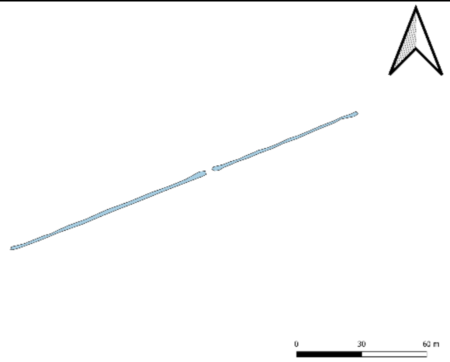

Mynd 44. Uppmæling af túngarði [3432-022].

Lýsing

Túngarður hlaðinn úr torfi. Garðurinn er rofinn í vestur enda og af læknum sem rennur niður Landamerkjagil [3432-023]. Veggjahæð er frá 0.2 – 0.5m og veggjabreiddin er að jafnaði um 0.5m. Garðurinn er samtals um 170m langur.

Ljósmynd / teikning

Mynd 45. Horft NA yfir túngarð [3432-022].

Umhverfi / staðhættir

Á norðurenda sléttaðs túns, um 35m sunnan við brúnna yfir Landamerkjagil.

Athugasemd

Heimildir

Almennar upplýsingar			
Sýsla	**Sveitarfélag**	**Heiti jarðar**	**Heiti jarðar 1847**
Strandasýsla	Strandabyggð	Gilsstaðir	Gilsstaðir
Upplýsingar um skráningu			
Skrásetjari	**Dagsetning**	**Austur hnit ISN93**	**Norður hnit ISN93**
Atli Rúnarsson	14.5.2025	372363	591998
Upplýsingar um minjar			
Sérheiti	**Tegund**	**Hlutverk**	**Minjaheild**
Landamerkjagil	Náttúruminjar	Landamerki	Búsetuminjar

Auðkenni	**Tímabil**
3432-023	1550-1900
Vegghæð	**Veggjaþykkt**
Ástand	**Friðlýst**
Heillegar	Nei
Horfin	***Horfin vegna***
Nei	
Hættumat	**Hættuorsök**
Mikil hætta	Vegna vegagerðar

Ljósmynd / teikning

Mynd 46. Horft vestur upp Landamerkjagil [3432-023].

Lýsing

Í örnefnaskrá segir: „Fyrir heiman Löngulaut heitir hlíðin öll upp að brún og niður að láglendi Brekkur. Ná þær ofan að gili því, er rennur milli bæjanna Gilsstaða og Geirmundarstaða og heitir Landamerkjagil.“

Ljósmynd / teikning

Umhverfi / staðhættir

Gilið liggur á landamerkjum Gilsstaða og Geirmundarstaða og það rennur lækur í því.

Athugasemd

Heimildir

Örnefnaskrá - Kolbjarnarstaðir og Gilsstaðir

Almennar upplýsingar			
Sýsla	**Sveitarfélag**	**Heiti jarðar**	**Heiti jarðar 1847**
Strandasýsla	Strandabyggð	Gilsstaðir	Gilsstaðir
Upplýsingar um skráningu			
Skrásetjari	**Dagsetning**	**Austur hnit ISN93**	**Norður hnit ISN93**
Atli Rúnarsson	14.5.2025	372601	592314
Upplýsingar um minjar			
Sérheiti	**Tegund**	**Hlutverk**	**Minjaheild**
Hesthústún	Heimild	Hesthús	Búsetuminjar

Auðkenni	**Tímabil**
3432-034	1550-1900
Vegghæð	**Veggjaþykkt**
Ástand	**Friðlýst**
Sést ekki	Nei
Horfin	***Horfin vegna***
Já	Sléttað yfir
Hættumat	**Hættuorsök**
Engin hætta	

Ljósmynd / teikning

Mynd 47. Drónamynd tekin í SA yfir meinta staðsetningu Hesthústúns [3432-034].

Lýsing

Á örnefnasjá LMÍ er Hesthústún skráð á þessari staðsetningu. Ekki er minnst á Hesthústún í Örnefnaskrá Kolbjarnarstaða og Gilsstaða en þó er minnst á Hærra-Hesthústún sem er staðsett örlítið vestar, hinumeginn við veginn.
Mögulega gæti hafa staðið hesthús á túninu.

Ljósmynd / teikning

Umhverfi / staðhættir

Sléttað tún um 120m sunnan við íbúðarhús Gilsstaða.

Athugasemd

Heimildir

Örnefnasjá LMÍ: ornefnasja.lmi.is

Almennar upplýsingar			
Sýsla	**Sveitarfélag**	**Heiti jarðar**	**Heiti jarðar 1847**
Strandasýsla	Strandabyggð	Gilsstaðir	Gilsstaðir
Upplýsingar um skráningu			
Skrásetjari	**Dagsetning**	**Austur hnit ISN93**	**Norður hnit ISN93**
Atli Rúnarsson	14.5.2025	372548	592336
Upplýsingar um minjar			
Sérheiti	**Tegund**	**Hlutverk**	**Minjaheild**
Hærra-Hesthústún	Heimild	Hesthús	Búsetuminjar

Auðkenni	**Tímabil**
3432-035	1550-1900
Vegghæð	**Veggjaþykkt**
Ástand	**Friðlýst**
Sést ekki	Nei
Horfin	***Horfin vegna***
Já	Sléttað yfir
Hættumat	**Hættuorsök**
Engin hætta	

Ljósmynd / teikning

Lýsing

Í örnefnaskrá segir: „Fyrir utan Svíra er þúfnaspetti, sem heitir Hærra-Hesthústún.“
Hærra-Hesthústún er einnig merkt inn á örnefnasjá LMÍ.
Mögulega hefur staðið hesthús á túninu.

Ljósmynd / teikning

Umhverfi / staðhættir

Sléttað tún um 95m SSV við íbúðarhús Gilsstaða.

Athugasemd

Heimildir

Örnefnaskrá - Kolbjarnarstaðir og Gilsstaðir
Örnefnasjá LMÍ: ornefnasja.lmi.is

7.2 Geirmundarstaðir

Almennar upplýsingar

Sýsla	Sveitarfélag	Heiti jarðar	Heiti jarðar 1847
Strandasýsla	Strandabyggð	Geirmundarstaðir	Geirmundarstaðir

Upplýsingar um skráningu

Skrásetjari	Dagsetning	Austur hnit ISN93	Norður hnit ISN93
Atli Rúnarsson	14.5.2025	372671	591471

Upplýsingar um minjar

Sérheiti	Tegund	Hlutverk	Minjaheild
	Varða	Kennimark	Samgönguminjar

Auðkenni	Tímabil
3432-024	1550-1900
Vegghæð	**Veggjaþykkt**
Ástand	**Friðlýst**
Greinanleg	Nei
Horfin	***Horfin vegna***
Nei	
Hættumat	**Hættuorsök**
Hætta	Vegna vegagerðar

Ljósmynd / teikning

Mynd 48. Horft í NA yfir vörðu [3432-024].

Lýsing

Varða, alveg hrunin og mosavaxin. Ekki er hægt að gera sér grein fyrir upprunalegri hæð vörðunnar en nú nær hún um 0.3m. Mögulega hefur varðan varðað leið á milli Geirmundarstaða og Gilsstaða sem ekki er sjáanleg lengur. Líklega hefur varðan nýtt stóran stein sem er efst á hólnum sem hún stóð á en töluvert af minna grjóti liggur í kring um hann.

Ljósmynd / teikning

Mynd 49. Horft í NV yfir vörðu [3432-024].

Umhverfi / staðhættir

Efst á hól sem liggur fast vestan við veginn frá Geirmundarstöðum til Gilsstaða. Um 90m NV við norðurhorn Nátthaga [3432-025].

Athugasemd

Heimildir

Almennar upplýsingar			
Sýsla	Sveitarfélag	Heiti jarðar	Heiti jarðar 1847
Strandasýsla	Strandabyggð	Geirmundarstaðir	Geirmundarstaðir
Upplýsingar um skráningu			
Skrásetjari	Dagsetning	Austur hnit ISN93	Norður hnit ISN93
Atli Rúnarsson	14.5.2025	372831	591318
Upplýsingar um minjar			
Sérheiti	Tegund	Hlutverk	Minjaheild
Nátthagi	Hleðsla	Nátthagi	Búsetuminjar
Auðkenni	Tímabil	*Ljósmynd / teikning*	
3432-025	1550-1900		
Vegghæð	Veggjaþykkt		
0.3 – 0.5m	1m		
Ástand	Friðlýst		
Vel greinanleg	Nei		
Horfin	*Horfin vegna*		
Nei			
Hættumat	Hættuorsök		
Mikil hætta	Vegna vegagerðar		

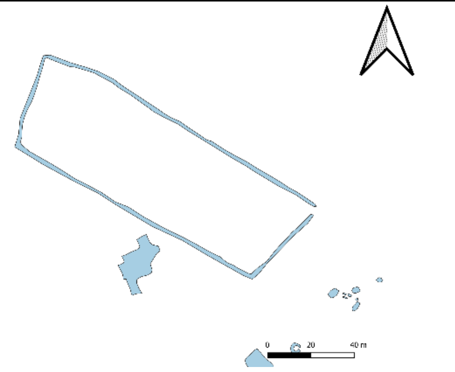

Mynd 50. Upmmæling af Nátthaga [3432-025].

Lýsing

Á örnefnasjá LMÍ segir: „Seinni tíma örnefni: Nátthagi, túnblettur.“
Hlaðið er í kringum nátthaga með torfi, veggjahæð er frá 0.3 – 0.5m og veggjaþykktin er að jafnaði um og undir 1m. Op er í austur horni hleðslunnar.
Stærð er um 137 x 47m.

Ljósmynd / teikning

Mynd 51. Drónamynd tekin í NV af Nátthaga [3432-025].

Umhverfi / staðhættir

Nátthagi stendur þétt meðfram veginum sem liggur frá Geirmundarstöðum að Gilsstöðum.

Athugasemd

Heimildir

Örnefnasjá LMÍ: ornefnasja.lmi.is

Almennar upplýsingar

Sýsla	Sveitarfélag	Heiti jarðar	Heiti jarðar 1847
Strandasýsla	Strandabyggð	Geirmundarstaðir	Geirmundarstaðir

Upplýsingar um skráningu

Skrásetjari	Dagsetning	Austur hnit ISN93	Norður hnit ISN93
Atli Rúnarsson	14.5.2025	372761	591290

Upplýsingar um minjar

Sérheiti	Tegund	Hlutverk	Minjaheild
	Náma	Mógrafir	Búsetuminjar

Auðkenni	Tímabil
3432-026	1550-1900

Vegghæð	Veggjaþykkt

Ástand	Friðlýst
Vel greinanleg	Nei

Horfin	*Horfin vegna*
Nei	

Hættumat	Hættuorsök
Engin hætta	

Ljósmynd / teikning

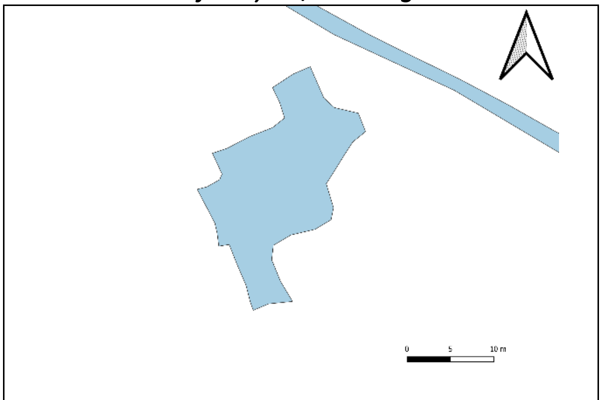

Mynd 52. Uppmæling af mógröfum [3432-026].

Lýsing

Mógrafir, allt að 1.6m djúpar. Mesta lengd mógrafanna er um 29m og mesta breidd um 20m.

Ljósmynd / teikning

Mynd 53. Drónamynd tekin í V af mógröfum [3432-026].

Umhverfi / staðhættir

Fast sunnan við Nátthaga [3432-024].

Athugasemd

Heimildir

Almennar upplýsingar

Sýsla	Sveitarfélag	Heiti jarðar	Heiti jarðar 1847
Strandasýsla	Strandabyggð	Geirmundarstaðir	Geirmundarstaðir

Upplýsingar um skráningu

Skrásetjari	Dagsetning	Austur hnit ISN93	Norður hnit ISN93
Atli Rúnarsson	14.5.2025	372810	591250

Upplýsingar um minjar

Sérheiti	Tegund	Hlutverk	Minjaheild
	Jarðræktarsvæði	Matjurtagarður	Búsetuminjar

Auðkenni	Tímabil
3432-027	1550-1900
Vegghæð	**Veggjaþykkt**
Ástand	**Friðlýst**
Vel greinanleg	Nei
Horfin	***Horfin vegna***
Nei	
Hættumat	**Hættuorsök**
Engin hætta	

Ljósmynd / teikning

Mynd 54. Drónamynd tekin af matjurtagarði [3432-027].

Lýsing

Matjurtagarður. Mögulega hefur verið hlaðið einfaldri röð af torfi í kring um hann. Sléttað svæði efst á hól. Stærð er um 11.5 x 9.5m.

Ljósmynd / teikning

Mynd 55. Horft í SV yfir matjurtagarð [3432-027].

Umhverfi / staðhættir

Efst á hól sem heitir Sandhólar, um 60m SA við S enda mógrafa [3432-026].

Athugasemd

Heimildir

Hjörtur Þór Þórsson – ábúandi á Geirmundarstöðum

Almennar upplýsingar			
Sýsla	Sveitarfélag	Heiti jarðar	Heiti jarðar 1847
Strandasýsla	Strandabyggð	Geirmundarstaðir	Geirmundarstaðir
Upplýsingar um skráningu			
Skrásetjari	Dagsetning	Austur hnit ISN93	Norður hnit ISN93
Atli Rúnarsson	14.5.2025	372832	591254
Upplýsingar um minjar			
Sérheiti	Tegund	Hlutverk	Minjaheild
	Tóft	Skemma	Búsetuminjar

Auðkenni	Tímabil
3432-028	1550-1900
Vegghæð	Veggjaþykkt
0 – 0.3m	1m
Ástand	Friðlýst
Greinanleg	Nei
Horfin	*Horfin vegna*
Nei	
Hættumat	Hættuorsök
Engin hætta	

Ljósmynd / teikning

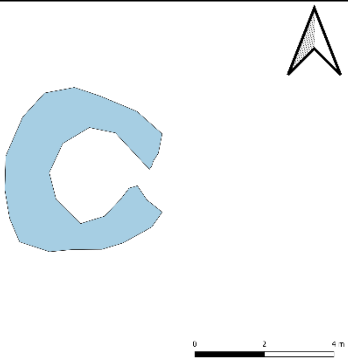

Mynd 56. Uppmæling af kartöflukofa [3432-028].

Lýsing

Kartöflukofi, niðurgrafinn að hluta. Inngangur á austur hlið. Töluvert hrunið inn í hann, en samkvæmt ábúanda voru kýrnar oft að ýta við kofanum og þurfti því oft að endurreisa hann. Veggjahæð er frá 0 – 0.3m og veggjabreidd er að jafnaði um 1m.

Ljósmynd / teikning

Mynd 57. Horft V yfir kartöflukofa [3432-028].

Umhverfi / staðhættir

Efst á hól sem heitir Sandhólar, um 13m austan við matjurtagarð [3432-028].

Athugasemd

Heimildir

Hjörtur Þór Þórsson – ábúandi á Geirmundarstöðum

Almennar upplýsingar

Sýsla	Sveitarfélag	Heiti jarðar	Heiti jarðar 1847
Strandasýsla	Strandabyggð	Geirmundarstaðir	Geirmundarstaðir

Upplýsingar um skráningu

Skrásetjari	Dagsetning	Austur hnit ISN93	Norður hnit ISN93
Atli Rúnarsson	14.5.2025	372904	591207

Upplýsingar um minjar

Sérheiti	Tegund	Hlutverk	Minjaheild
	Garðlag	Túngarður	Búsetuminjar

Auðkenni	Tímabil
3432-029	1550-1900

Vegghæð	Veggjaþykkt
0 – 1m	0.7m

Ástand	Friðlýst
Vel greinanleg	Nei

Horfin	*Horfin vegna*
Nei	

Hættumat	Hættuorsök
Mikil hætta	Vegna vegagerðar

Ljósmynd / teikning

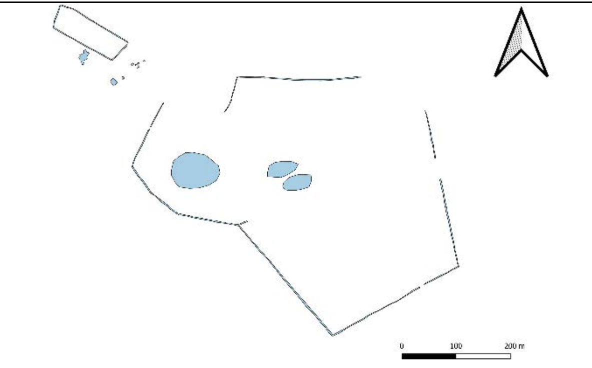

Mynd 58. Uppmæling af túngarði [3432-029].

Lýsing

Túngarður sem umlykur allt heimatún Geirmundarstaða. Garðurinn er samtals um 1.6km langur. Hann er rofinn á nokkrum stöðum, vegna skurða, vega og af náttúrunnar hendi. Mögulega hefur brotnað úr honum í NV horni hans en þar liggur Seláinn þétt upp að túninu. Veggjahæð er frá 0 – 1m og veggjabreidd er að jafnaði um 1m.

Ljósmynd / teikning

Mynd 59. Drónamynd tekin í S af túngarði [3432-029].

Umhverfi / staðhættir

Umlykur heimatún Geirmundarstaða.

Athugasemd

Lang stærstur hluti garðlagsins er utan skráningarsvæðisins.

Heimildir

Almennar upplýsingar

Sýsla	Sveitarfélag	Heiti jarðar	Heiti jarðar 1847
Strandasýsla	Strandabyggð	Geirmundarstaðir	Geirmundarstaðir

Upplýsingar um skráningu

Skrásetjari	Dagsetning	Austur hnit ISN93	Norður hnit ISN93
Atli Rúnarsson	14.5.2025	372851	591280

Upplýsingar um minjar

Sérheiti	Tegund	Hlutverk	Minjaheild
	Náma	Mógrafir	Búsetuminjar

Auðkenni	Tímabil
3432-030	1550-1900

Vegghæð	Veggjaþykkt

Ástand	Friðlýst
Vel greinanleg	Nei

Horfin	*Horfin vegna*
Nei	

Hættumat	Hættuorsök
Engin hætta	

Ljósmynd / teikning

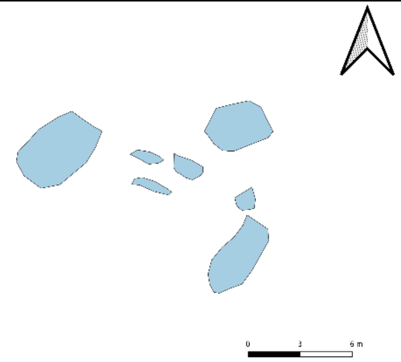

Mynd 60. Uppmæling af mógröfum [3432-030].

Lýsing

Sjö mógrafir, mis stórar og mis djúpar. Ábúandi gróf minnstu mógrafirnar. Þær eru á svæði sem er um 18 x 12m.

Ljósmynd / teikning

Mynd 61. Drónamynd tekin í S af mógröfum [3432-030].

Umhverfi / staðhættir

Um 30m austan við Nátthaga [3432-025].

Athugasemd

Heimildir

Hjörtur Þór Þórsson – ábúandi á Geirmundarstöðum

Almennar upplýsingar			
Sýsla	Sveitarfélag	Heiti jarðar	Heiti jarðar 1847
Strandasýsla	Strandabyggð	Geirmundarstaðir	Geirmundarstaðir
Upplýsingar um skráningu			
Skrásetjari	Dagsetning	Austur hnit ISN93	Norður hnit ISN93
Atli Rúnarsson	14.5.2025	373126	591092
Upplýsingar um minjar			
Sérheiti	Tegund	Hlutverk	Minjaheild
Lambhúshóll	Hóll	Lambhús	Búsetuminjar
Auðkenni	Tímabil	*Ljósmynd / teikning*	
3432-031	1550-1900		
Vegghæð	Veggjaþykkt		
Ástand	Friðlýst		
Sést ekki	Nei		
Horfin	*Horfin vegna*		
Já	Vegna sléttunar		
Hættumat	Hættuorsök		
Engin hætta			

Mynd 62. Drónamynd tekin í A yfir Lambhúshól [3432-031] sem er innan rauða hringsins.

Lýsing

Í örnefnaskrá segir: „Örnefni í túninu eru að hverfa. Þau helztu eru: (Upptalning er byrjuð utan við bæinn og talið upp túnið að utanverðu). Hesthúshólar, Lambhúshóll.“
Eins og nafnið gefur til kynna hefur staðið lambhús á hólnum. Búið er að slétta hólinn en hann er um 60 x 30m.
Ekki sést til neinna ummerkja um lambhúsin.

Ljósmynd / teikning

Umhverfi / staðhættir

Grasivaxinn hóll á sléttuðu túni fast sunnan við uppistandandi hús á Geirmundarstöðum.

Athugasemd

Heimildir

Örnefnaskrá - Geirmundarstaðir

Almennar upplýsingar

Sýsla	Sveitarfélag	Heiti jarðar	Heiti jarðar 1847
Strandasýsla	Strandabyggð	Geirmundarstaðir	Geirmundarstaðir

Upplýsingar um skráningu

Skrásetjari	Dagsetning	Austur hnit ISN93	Norður hnit ISN93
Atli Rúnarsson	14.5.2025	373154	591073

Upplýsingar um minjar

Sérheiti	Tegund	Hlutverk	Minjaheild
Hesthúshólar	Hóll	Hesthús	Búsetuminjar

Auðkenni	Tímabil
3432-032	1550-1900
Vegghæð	**Veggjaþykkt**
Ástand	**Friðlýst**
Sést ekki	Nei
Horfin	***Horfin vegna***
Já	Sléttað yfir
Hættumat	**Hættuorsök**
Engin hætta	

Ljósmynd / teikning

Mynd 63Drónamynd tekin í A yfir Hesthúshóla [3432-032] sem er innan rauða hringsins.

Lýsing

Í örnefnaskrá segir: „Örnefni í túninu eru að hverfa. Þau helztu eru: (Upptalning er byrjuð utan við bæinn og talið upp túnið að utanverðu). Hesthúshólar, Lambhúshóll."
Eins og nafnið gefur til kynna hefur staðið hesthús á hólnum. Búið er að slétta hólinn en hann er um 53 x 30m.
Ekki sést til neinna ummerkja um hesthúsin.

Ljósmynd / teikning

Umhverfi / staðhættir

Grasivaxinn hóll á sléttuðu túni fast sunnan við uppistandandi hús á Geirmundarstöðum.

Athugasemd

Heimildir

Örnefnaskrá – Geirmundarstaðir

Almennar upplýsingar			
Sýsla	**Sveitarfélag**	**Heiti jarðar**	**Heiti jarðar 1847**
Strandasýsla	Strandabyggð	Geirmundarstaðir	Geirmundarstaðir
Upplýsingar um skráningu			
Skrásetjari	**Dagsetning**	**Austur hnit ISN93**	**Norður hnit ISN93**
Atli Rúnarsson	14.5.2025	372956	591090
Upplýsingar um minjar			
Sérheiti	**Tegund**	**Hlutverk**	**Minjaheild**
Bæjarhóll	Hóll	Bæjarhóll	Búsetuminjar
Auðkenni	**Tímabil**	***Ljósmynd / teikning***	
3432-033	1550-1900		
Vegghæð	**Veggjaþykkt**		
Ástand	**Friðlýst**		
Sést ekki	Nei		
Horfin	***Horfin vegna***		
Já	Sléttað yfir		
Hættumat	**Hættuorsök**		
Engin hætta			

Mynd 64. Drónamynd tekin í SV yfir Bæjarhól [3432-033].

Lýsing

Í örnefnaskrá segir: „Örnefni í túninu er að hverfa. Þau helztu eru: [...] Bæjarhóll, (þar sem gamli bærinn stóð).“
Ábúanda minnti að tóftir gamla bæjarins hafi verið jafnaðar við jörðu og túnin sléttuð í kringum 1966.
Grasivaxinn, aflíðandi hóll á miðju sléttuðu túni. Virðist vera um 90 x 65m af stærð.

Ljósmynd / teikning

Umhverfi / staðhættir

Grasivaxinn hóll á sléttuðu túni fast SV við uppistandandi hús á Geirmundarstöðum.

Athugasemd

Utan skráningarsvæðis.

Heimildir

Örnefnaskrá – Geirmundarstaðir
Hjörtur Þór Þórsson – ábúandi á Geirmundarstöðum

8. NIÐURSTÖÐUR

Alls voru 35 minjar skráðar innan framkvæmdasvæðisins. Þar af teljast 7 þeirra í hættu vegna fyrirhugaða framkvæmda við vegbætur og vegagerð á svæðinu.

25 minjar voru skráðar innan lands Gilsstaða og 10 innan lands Geirmundarstaða. Heimildir og tóftir voru fjölmennustu flokkarnir með 7 skráningar hvor. Þar á eftir komu garðlög, sem voru 4, og svo námur, hleðslur og hólar með 3 skráningar. Aðrir flokkar voru með færri.

Af hlutverki minjanna er frá því að segja að 6 minjanna voru með óþekkt hlutverk. Hesthús, mógrafir og túngarðar voru 3 en aðrir flokkar voru með færri.

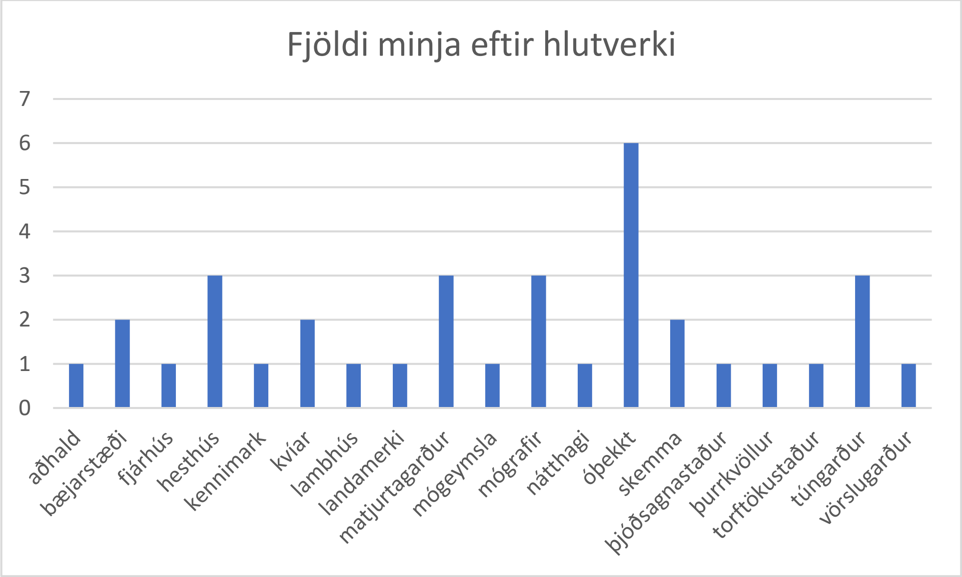

Graf 1. Fjöldi minja eftir hlutverki

Eins og áður sagði þá teljast 7 minjar í hættu vegna fyrirhugaðra framkvæmda á svæðinu. Það eru minjar **[3432-012, 016, 021, 022, 023, 025** & **029]**. Hægt er að sjá nálægð minjanna við vegstæðið á kortum 4,6 & 7 í næsta kafla. Það er í hlutverki Minjastofnunar Íslands að ákveða mótvægisaðgerðir vegna framkvæmdanna.

Eins er vert að minna á að finnist áður óþekktar fornminjar við framkvæmdir ber að stöðva framkvæmdina strax og tilkynna fundinn til Minjastofnunar Íslands sem tekur svo ákvörðun um framhaldið.

9. KORT

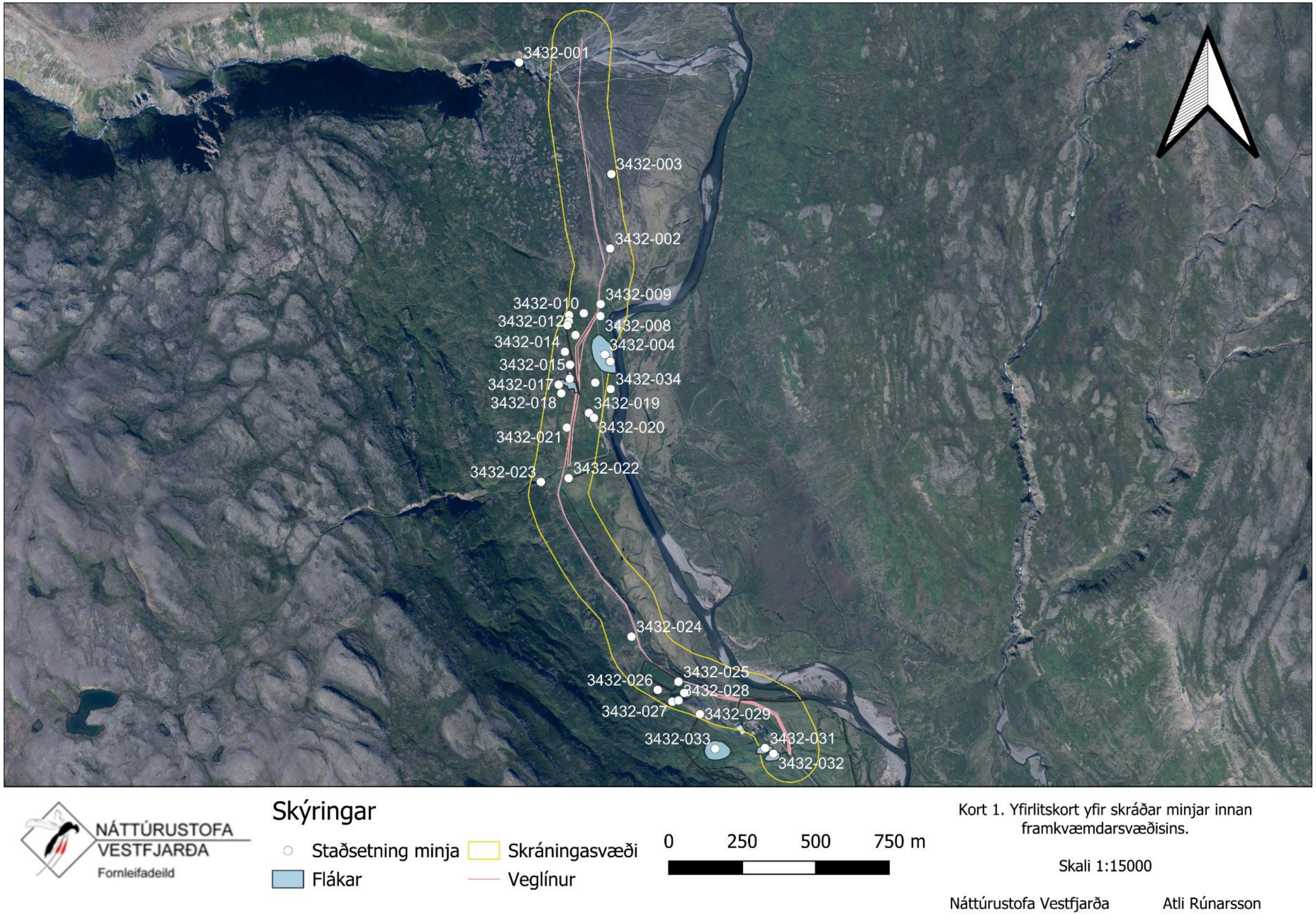

Kort 1. Yfirlitskort yfir skráðar minjar innan framkvæmdarsvæðisins.

Skali 1:15000

Náttúrustofa Vestfjarða Atli Rúnarsson

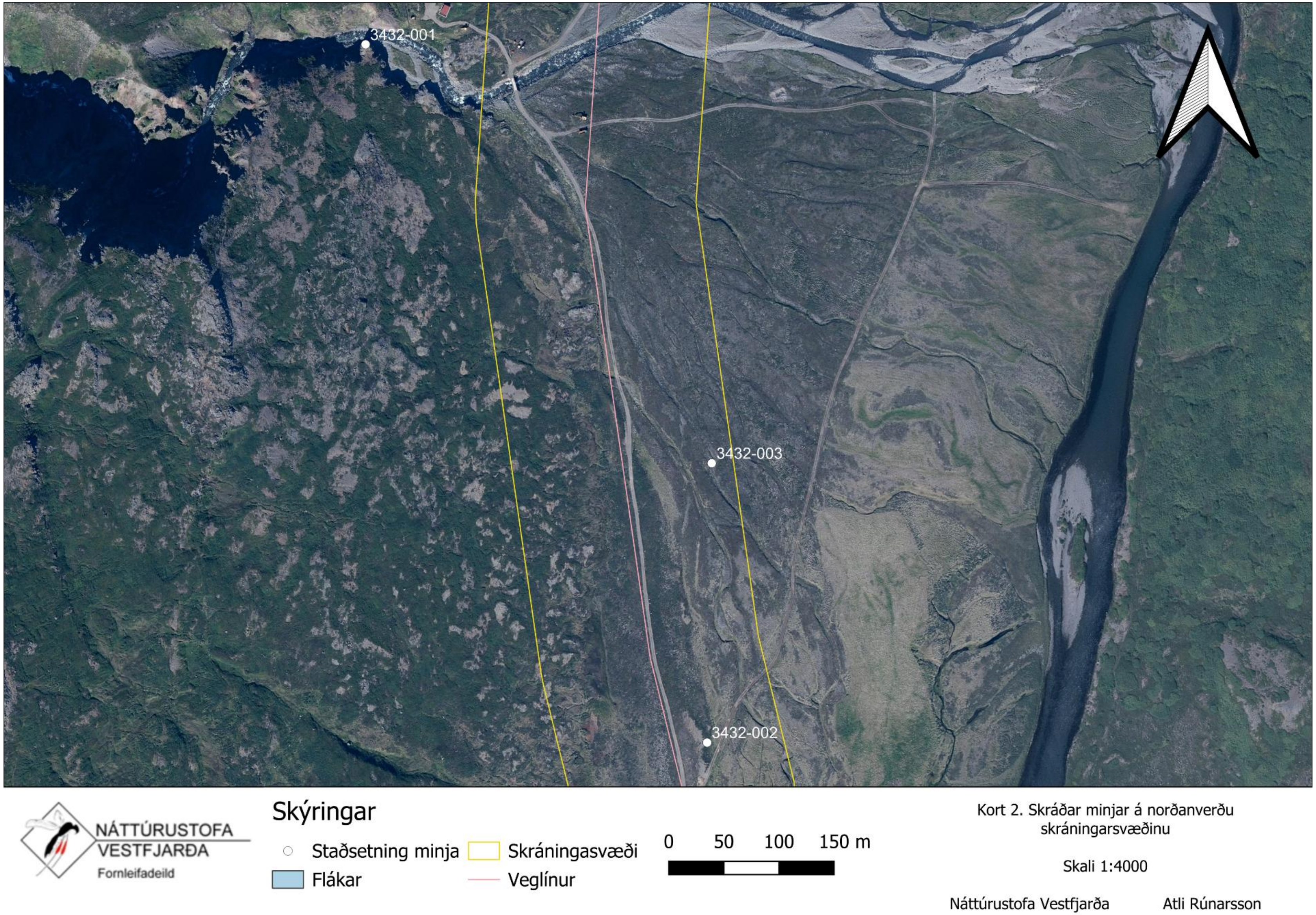

Kort 2. Skráðar minjar á norðanverðu skráningarsvæðinu

Skali 1:4000

Náttúrustofa Vestfjarða Atli Rúnarsson

NÁTTÚRUSTOFA VESTFJARÐA
Fornleifadeild

Skýringar

- Staðsetning minja
- Flákar
- Skráningasvæði
- Veglínur

0 50 100 150 m

Kort 3. Skráðar minjar við bæjarstæði Gilsstaða

Skali 1:4000

Náttúrustofa Vestfjarða Atli Rúnarsson

NÁTTÚRUSTOFA VESTFJARÐA
Fornleifadeild

Skýringar

○ Staðsetning minja
Flákar
Skráningasvæði
Veglínur

0 10 20 30 m

Kort 4. Minjar í hættu vegna framkvæmdanna í landi Gilsstaða

Skali 1:1100

Náttúrustofa Vestfjarða Atli Rúnarsson

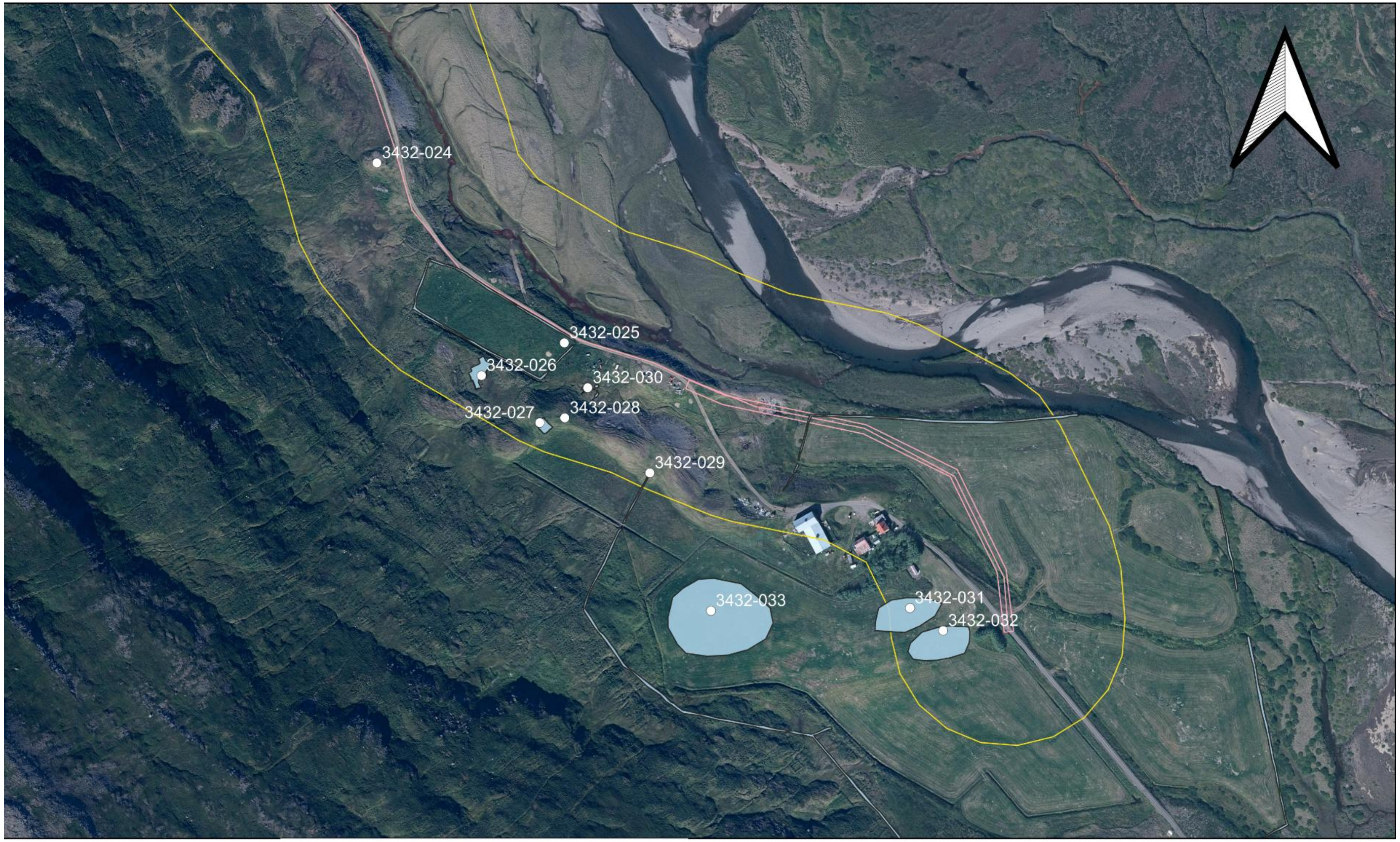

NÁTTÚRUSTOFA VESTFJARÐA
Fornleifadeild

Skýringar

- Staðsetning minja
- Flákar
- Skráningasvæði
- Veglínur

0 50 100 150 m

Kort 5. Skráðar minjar í landi Geirmundarstaða

Skali 1:4000

Náttúrustofa Vestfjarða Atli Rúnarsson

NÁTTÚRUSTOFA VESTFJARÐA
Fornleifadeild

Skýringar

- Staðsetning minja
- Flákar
- Skráningasvæði
- Veglínur

0 10 20 30 m

Kort 6. Veglínan liggur þétt við Nátthaga [3432-025]

Skali 1:1100

Náttúrustofa Vestfjarða Atli Rúnarsson

NÁTTÚRUSTOFA VESTFJARÐA
Fornleifadeild

Skýringar

○ Staðsetning minja
Flákar
Skráningasvæði
Veglínur

0 10 20 30 m

Kort 7. Veglínan liggur yfir túngarð [3432-029]

Skali 1:1100

Náttúrustofa Vestfjarða Atli Rúnarsson